

GERÇEĞE DOĞRU

zafer

BİLİM-ARAŞTIRMA • KÜLTÜR-SANAT DERGİSİ

AĞUSTOS
2021

FİYAT:
12,5 TL

İNSANIN ŞİFRESİ ÇÖZÜLÜRSE

VE İNSAN BİR ŞÜKÜRLE BORCUNU ÖDER

YARDIMLAŞMA DÜNYASINDA ŞAŞIRTICI DOSTLUKLAR!

KENDİNİ TANIMANIN YOLU DUYGUSAL ANALİZ...
VATANSEVER SULTAN VAHDEDDİN

İNSANIMSIZ BEBEKLER VE İNSANSIZ DÜNYAYA KARŞI İNSAN VE AİLE

Okumak

Bir gün yolda giderken bir arabanın arkasındaki bir yazıyı okumaya çalışıyordum. Ne yazmışlar biliyor musunuz? “Boşuna okumaya çalışmayın, Cam kırıktı, yapıştırdık.”

Başka bir defasında da bir yerde küçücük harflerle yazılmış bir yazı gördüm. Ancak yakın mesafeden okunabilirdi. İyice yaklaştım. Şöyle yazıyordu: “Çok yakından okuyorsunuz.”

Bu iki olay aklıma gelince şunu düşündüm: Okunması gerekenleri okumayanlara işte böyle boş şeyleri okuturlar.

İkra’dan hemen sonraki âyeti de hatırlayalım. “Oku!” buyuruyor Rabbimiz ama “Nasıl?”ın da cevabı var: “Allah’ın adıyla.” Allah adına okuyalım, Rabbimizi tanımak için okuyalım...

Selim Gündüzalp

Sizlerle

Ağustos 2021

Merhaba değerli dostlarımız, Ağustos sayımızı da sizlere ulaştırdık hamd olsun. Bu sayımızı da beğenerek okuyacağınızı umuyoruz. Gayretlerimizin karşılık bulduğunu görmek bizlere şevk veriyor.

İnsan dünyaya yeteneklerini keşfedip geliştirmek, ilerlemek için geliyor. Bunun bir göstergesi de diğer canlılarla dünyaya gelişindeki farklar.

İnsanın dışındaki canlılar belli yeteneklerle donanmış olarak dünyaya geliyor, hayatına lazım olan şeyleri çok kısa zamanda öğreniyor ve hayatı boyunca hemen hemen aynı çizgide yaşıyorlar.

İnsan ise boş bir defter gibi geldiği hayatta her an yeni şeyler öğrenerek, gelişerek kemal noktasına doğru ilerliyor, hayat kitabını yazıyor...

Dünyayı bir okula benzetecek olursak, hayvanlar bu okulun belli işleri yapmak üzere görevli hademeleri ise, insanlar bu okulun öğrencileridir. Ve insanlar bu okula geldikleri gibi gitmezler; öğrenmiş, yetişmiş ve olgunlaşmış olarak mezun olurlar.

Belki de bu yüzden Rabbimiz yaratılış hamurumuza merak ve araştırma şevki, öğrenme ve keşfetme zevki eklemiştir. Araştırdıkça, yeni bilinmezlerin sırlarını çözdükçe mutlu oluyoruz. Eserlerinin inceliklerini çözdükçe, Âlemler Rabbini daha iyi tanıyoruz. Hayat bizim için zevkli ve heyecanlı bir yolculuğa dönüşüyor.

...

Zafer’le 44 yıldır okuyucularımızın bu yolculuğuna katkı sunuyoruz. Son birkaç aydır ise bir hayalimizi gerçekleştirmek adına somut bazı hazırlıkların içine girdik. Güzel haberler paylaşmak bizleri hem mutlu ediyor hem de motive oluyoruz.

Evet gelecek sayımızda sizlere yeni bir müjde vermeyi planlıyoruz.

Bu bizim senelerdir hayalini kurduğumuz ve okuyucularımızın her fırsatta bizden talep ettiği bir şeydi: Zafer ailemizin yeni ve farklı bir üyesi, geleceğin gençlerine zevkle vakit geçirecekleri, yeni keşif yolculuklarına beraber çıkacakları yeni bir arkadaş!..

Şimdilik bunu bir sürpriz olarak bırakalım ve müjdemizin ayrıntılarını inşaallah gelecek sayımızda paylaşalım.

...

Ağustos sayımızda emeği ve katkısı olan yazarlarımızdan okuyucularımıza, herkese teşekkür ediyoruz. Rabbimiz bu desteklerinizi, ömür defterlerinizin en değerli sayfaları yapsın.

...

Temmuz ayında Genel Yayın Yönetmenimiz Prof. Dr. Sefa Saygılı hocamızın babası vefat etti. Hocamızın babasına Allah’tan rahmet ve ailesine sabırlar diliyoruz. Rabbimiz hepimizin tüm geçmişlerine rahmet eylesin, bizleri cennetinde buluştursun. Amin.

...

Gayret, sefer, çalışmak bizim; zafer Allah’ın...

Suat Ünsal

www.zaferdergisi.com

ÖNEMLİ HATIRLATMA

Dergileri ellerine ulaşmayan okuyucularımız, her ayın 20’sine kadar abone servisimize bildirdikleri takdirde bir sonraki sayımızla birlikte ücretsiz olarak tekrar yolluyoruz.

Abone Servisi İletişim Bilgileri
abone@zaferdergisi.com
0 549 505 60 01 - 02 - 03

Dilek ve Görüşleriniz aşağıdaki adrese yollayabilirsiniz:

zaferdergim@gmail.com

zafer

Ulusal Süreli Yayın

Ağustos, 2021

Fiyatı: 12,5 TL (KDV dahil)

İmtiyaz Sahibi:

Zafer Bilim Kültür Yardımlaşma Derneği
İktisadi İşletmesi

Şirket Adına Yetkili: Cavit Çağlar

Genel Yayın Yönetmeni: Prof. Dr. Sefa Saygılı

Yazı İşleri Müdürü ve Editör: Suat Ünsal

Grafik-Tasarım: Mucahit Taşkın

Abone Servisi: Betül Büken - Sibel Aydın - M. Çağla Karaca
abone@zaferdergisi.com

Gerçeğe Doğru Zafer Dergisi

Adres: Orta mah. Pazar geçidi sk. No: 20 Adapazarı, Sakarya
Abone Merkezi ve İletişim Adresleri

Orta mah. Pazar geçidi sk. No: 20 Adapazarı, Sakarya
www.zaferdergisi.com / zaferabone@gmail.com

İRTİBAT TELEFONLARI: 0 549 505 60 01 - 02 - 03

Nasıl Abone Olabilirsiniz?

Dergimize abone olmak ve yenilemek için telefonla arayabilirsiniz.

zaferabone@gmail.com adresine

isim, adres, telf. ve e-mail bilgilerinizi yollayabilirsiniz.

Abone Ücretleri

Yurt içi abone ücreti (12 sayı, 1 yıllık): Sadece 150 TL (KDV dahil)

Yurt dışı abone ücreti (12 sayı, 1 yıllık): Avrupa 40 EURO

ABD: 50 USD, Avustralya: 60 AUD

Abone Ücretini Nasıl Ödeyebilirsiniz?

1- Kredi kartı numaranızı bize bildirerek ya da internet sitemizden ödeme yapabilirsiniz.

2- Bir PTT şubesine giderek POSTA ÇEKİ hesabımıza yatırabilirsiniz. (Lütfen posta çeki üzerine isminizi yazmayı unutmayınız.)

POSTA ÇEKİ HESAP NO: 170 880 68

Alıcı adı: Zafer Bilim Kültür Yardımlaşma Derneği İktisadi İşletmesi

3- Ayrıca aşağıdaki BANKA HESAP nolarına abone ücretinizi ödeyebilirsiniz.

Banka Hesap numaraları

Hesap Sahibi: Zafer Bilim Kültür Yardımlaşma Derneği İktisadi İşletmesi

TL HESAP NUMARALARI

(Hesap Sahibi: Zafer Bilim Kültür Yardımlaşma Derneği İktisadi İşletmesi)

-Kuveyt Türk Katılım Bankası İBAN: TR18 0020 5000 0957 7519 4000 01

-Türkiye Finans Katılım Bankası İBAN: TR59 0020 6001 0903 7795 3900 01

EURO ve USD HESAP NUMARALARI

(Hesap Sahibi: Zafer Bilim Kültür Yardımlaşma Derneği İktisadi İşletmesi)

-Kuveyt Türk Katılım Bankası

EUR: TR07 0020 5000 0957 7519 4001 02 BIC/Swift Code: KTEFTRIS

USD: TR34 0020 5000 0957 7519 4001 01 BIC/Swift Code: KTEFTRIS

Baskı-Cilt: Mega Basım Yayın San. ve Tic. A.Ş. Cihangir Mahallesi Güvercin Caddesi No:3/1
Baha İş Merkezi, A Blok Kat:2 34310 Haramidere/İstanbul

www.mega.com.tr Tel: 0 212 412 17 00 Sertifika No: 44452

içindekiler

- 8 Kendini Tanımanın Yolu
Duygusal Analiz...
PROF. DR. NEVZAT TARHAN
- 10 Dünyanın En Güzel Şeyi / Öykü
HAZIRLAYAN: RASİM SOYLU
- 11 Dünyayı Güzelleştirmek İçin
PROF. DR. KEMAL SAYAR
- 12 İnsanın Şifresi Çözülürse
NİHAL BALCI
- 16 Düşünce Durağı
OSMAN SUROĞLU / ÖMER SEVİNÇGÜL
- 17 Fotoblog: Misket
SENAİ DEMİRCİ
- 18 Gizlilikteki Güzellik
YUSUF YALÇIN
- 20 Yardımlaşma Dünyasında
Şaşırtıcı Dostluklar!
ASLINUR BAHAR
- 23 Korkma Arkandayım / Öykü
HAZIRLAYAN: AHMET ZAFER
- 24 İnsanımsı Bebekler Ve İnsansız
Dünyaya Karşı İnsan Ve Aile
AYTEN YADİĞAR
- 27 Hayata Dair Notlar
MEHMET TÜZÜN
- 28 Ve İnsan Bir Şükürle
Borcunu Öder
ÜMİT ŞİMŞEK
- 29 Hazır Cevaplar
HAZIRLAYAN: PINAR ÇAĞLAR
- 30 Saatçi Dükkânında...
SELİM GÜNDÜZALP
- 32 Bir Esin Kaynağı Olarak Tabiat
PROF. DR. FATİH SATIL
- 34 Hayat İmanla Nasıl Korunur?
PROF. DR. ALAADDİN BAŞAR
- 36 Müslüman Matematikçilerin
Matematiğe Yaptıkları Katkılar
DOÇ. DR. ERHAN PIŞKİN
- 39 Yoldaki Anlamsız Çizgiler / Hatıra
ABDÜLKADİR ŞEN
- 40 Arayıştan Adayışa
MAHMUT CELEP
- 42 Kuyudaki Adam / Öykü
HÜSEYİN BURAK UÇAR
- 44 Sigarayı Nasıl Bıraktı? / Hatıra
YÜKSEL KARAHAN
- 45 Allah Rasulü Ailesine Nasıl
Davranırdı?
MEHMET PAKSU
- 46 Sen Yunus Olamazsın... Ama!
DR. SELÇUK ESKİÇUBUK
- 48 Vatansever Sultan Vahdeddin II
İSMAİL ÇOLAK
- 51 "Kalbini Açıp Baktın Mı?" / Hatıra
HAZIRLAYAN: İBRAHİM YARDIM
- 52 Kâinat Merhametle Başlar
ELİF E. BAYRAKTAR
- 54 Psikolojik Danışmanlık Sertifikası
Alan Muskacının Suya Koyup İçtiği
ENES ÖKSÜZ
- 57 Hal Dili: Kök / Karikatür Yorumu
OSMAN SUROĞLU

6 Satır Arası

46 Sayılı Sözler

56 Zeka Soruları

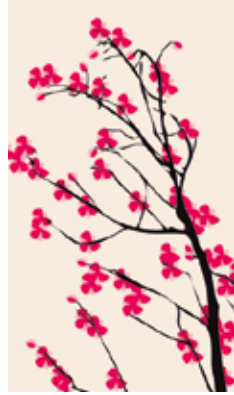
Ayşe Sevim

bir şairin borcunu ödüyor insanlığa. Zıtlıkların birbirinden doğduğunu haber veriyor. Varlığın şiirini söze döküyor. Ateş ile su arasındaki gizli ahengin sesine kulak veriyor: “Ve kim fısıldadı ateşin kalbinin bir avuç su olduğunu.”

Virginia Woolf, “dünyayı bir ağaç gölgesi”nden ibaret gören “yolcu”nun gölgesini arıyor:

“Ne hoş bir güzelliği vardır, dünyadan hafif adımlarla gülümseyerek geçenlerin.”

Esat Aslan

Şeriat Mekke’de Tamamlandı adlı kitabının girişinde Orhan Pamuk’un roman için yazdığı okuma teyakkuzunu Kur’an için yaşamaya çağırıyor.

[Kur’an]ın merkezi olduğunu bildiğimiz için, onu okurken, tıpkı ormanda ilerlerken her yaprağa, her kırık dala bir işaret gibi şüpheyile bakan avcı gibi davranırız.

Karşımıza çıkan her yeni kelimenin, eşyanın, kişinin, kahramanın, konuşmanın, tasvirin, ayrıntının, [Kur’an]ın dil ve üslup özelliklerinin ve hikâyesinin kıvrımlarının, bir başka şeyi daha ima ve işaret ettiğini hissederek ilerleriz. Kur’an]ın bir merkezi olduğunu bilmek, önemsiz sandığımız ayrıntının önemli olabileceğini, [Kur’an]ın yüzeyindeki şeyin anlamının başka olabileceğini hissettirir bize...”

“Endişe, bizi acıya sabırla katlanmanın bilgeliğinden uzaklaştırdı. Eğlence ise neşenin içinde sakladığı evrensel şükür duygusunu bastırdı. Şimdi sürekli huzursuz ve sık sık sarhoşuz!”

-Haşmet Babaoğlu

“Herkes geleceğe doğru hayal kurar; bense geçmişe. Bir bahçeye yolculuk yapıyorum, seccademi çimene serip şükür namazı kılıyorum.”

— Ayşe Şasa

Nurettin Topçu

merhametin kaybını
insanlığın kaybına eşitliyor,
merhametsizliği varlıktan nasipsizlik
olarak tanımlıyor:
“İnsan kendi cevheri olan merhameti
kaybettikten sonra
acaba var mıdır?”

Hayy’dan gelip Hu’ya giden
bir yol var önümüzde.
Her nefeste bir yola düştüğümüzü
unutuyoruz.

Namaz, zamanı eylemektir.
Eğleşmek az. “Üzülme, her şey
geçecek” demektir. “Ben bile...”

— Ayşe Şener

Kendini Tanımanın Yolu Duygusal Analiz...

PROF. DR. NEVZAT TARHAN

Bir insanın kendini tanıması ve ruh durumunun farkına varabilmesinin yolu, duygusal analiz yapmaktan geçer. Bu, savaşa giren bir ordunun haline benzer. Eğer ordu karşı tarafın imkânlarını, askerlerini, kabiliyetlerini çok iyi bildiği halde kendi ordusunu tanımazsa yenilir; tabii olduğu ordunun kapasitesini bilmiyorsa, savaşı kazansa bile sonrasında başarısını devam ettiremez.

İnsanın da günlük hayatta doğru kararlar vermesi ve en makul seçenekleri bulması, hem kendisinin hem de muhatabının özelliklerini çok iyi bilmesiyle mümkündür. Yalnız bunun için duygusal bilgi ve verilerin yeterli düzeyde olması gerekir. Sözel olmayan, emosyonel bilgiler, söz altı vurgulardan oluşan manaları kapsar. İnsan iletişimde ve kendini tanımada kelimelerin payı ancak dörtte birdir. Yine kendi bilincine varmanın dörtte birini düşünceler, dörtte üçünü ise olumlu ve olumsuz taraflarıyla duygular oluşturur.

Duygusal analizin anahtar soruları...

Duygusal analiz yapan kişi karşılaştığı olaylarda kendisine “Şu anda ruh durumum nasıl?” sorusunu sorar. Eğer cevabı o konuda hatalı olduğu yönündeyse, “kendimi düzeltmeliyim”

diye düşünür. “Hatalıyım - düzeltmeliyim, bilmiyorum - öğrenmeliyim, biliyorum - uygulamalıyım, zorlanıyorum - tahammül etmeliyim, karamsarım - iyimser yönler aramalıyım, sinirliyim - çözümü ertelemeliyim” gibi düşünceler, onun yüksek bir duygusal zekâyâ sahip olduğunu gösterir.

Alternatif düşünce üretebilmek...

Yüksek duygusal zekâyâ sahip kişiler, karşılaştıkları olaylarda alternatif düşünce üretmeyi başarabilirler. Mesela, kendisini korkutan bir olayla karşılaştığında, korkusunun kaynağını anlamaya çalışarak duygusunu analiz ederse, bu olumsuz hisse karşı egosunu güçlendirebilir.

Duyguyu göz ardı eden yaklaşımlar somut zevkleri ön plana çıkarmıştır...

Bugüne kadar, “düşünüyorum o halde varım” diyen Batı dünyası, uzun yıllar boyunca duyguları ihmal etti. Bugün ise, “tüketiyorum, o halde varım” düşüncesine dayanıyor. Anı yaşama ve zevke gereğinden fazla değer vermenin markaları kutsallaştırdığı büyük bir gerçektir. Duyguyu göz ardı eden yaklaşımlar, somut zevkleri ön plana çıkarmıştır.

En büyük iyilik, kendi zihnimizi eğitmektir...

Yine son senelere kadar negatif düşünceye ağırlık veren Batı bilimi, sağlıktan çok hastalıkla ilgilendi. Oysa sistematik çaba, zihinsel eğitim ve akıl disiplini gerçekleştirilse, beyne iyi huylu esneklik kazandırılabilir.

Aslında ruhsal gelişimin gerçek ölçüsü, duyguları kontrol edebilme becerisidir. İnsanın yapabileceği en büyük iyilik, kendi zihnini eğitmesidir.

Neden duygusal zekâ?

İnsanın varoluşunun farkına varması, hayatta bir amacının olması gerektiği düşüncesi, hem bireysel açıdan hem de toplumsal faydaları bakımından duygusal zekâ kavramını ortaya çıkardı. Duygusal zekâ teorisi ile birlikte Yaratıcının ve dinlerin varlığına doğru bir yaklaşım gerçekleştirildi.

Duygusal zekâda kadın erkek farklı mı?

İki cins arasında duygusal zekânın gelişme oranına baktığımızda, kadınların erkeklerden bir adım önde olduklarını görürüz. Bunun sebebi, kadınların duygularının gelişkin

olmasındandır. Anelik özelliklerini de düşündüğümüzde, genlerinde duyguların baskın olduğunu görebiliriz. Oysa erkeklerin duygusal zekâlarını geliştirmek için kadınlardan daha çok çabalamaları gerekir.

Duygusal zekâyı yükseltmenin yolu...

Örgün eğitim sisteminde Batı öğretisini benimsediğimiz halde, Doğu geleneklerini yaşatan bizim gibi toplumlarda duygusal zekâ ile alakalı bilgiler, kültürel olarak, aile içinde farkında olmadan öğreniliyor. Fakat esasında duygusal zekâ ölçütlerinin çocuğa şuurlu olarak aktarılması gerekir. Eğer bu beceriler bilinçli şekilde kazandırılmazsa, çocuklar bu öğretileri ahlak tarafından soyutlanmış olarak ve yalnız şekil kısmıyla öğrenirler. Ancak bu değerlerin duygusal zekâ ile uyuşan tarafları ahlakî kısmıyla ilgilidir. Bu zekâ türünü yükseltmenin yolu değerleri önemseyerek, kendi duygularını eğitmekten ve başkalarının duygularını okumaktan geçer. Bu da doğru duygusal kararlar vermeyi sağlar. Öte yandan kültürel aktarımı da önemsememiz gerekir. ❖

Aile Öyküsü

Dünyanın En Güzel Şeyi

HAZIRLAYAN: RASİM SOYLU

TABLOLARIYLA şöhretli bir ressam bir gün en güzel eserini yapmaya karar verdi. Bu eserine bir konu bulmak için şehirde dolaşmaya çıktı. Yolda yürürken ihtiyar bir dervişe rastgeldi. Selamlaşıp sohbet ederken, derviş ona nereye gittiğini sordu. Ressam dedi ki:

“Bilmiyorum dünyanın en güzel şeyinin resmini yapmak istiyorum. Belki siz bana dünyanın en güzel şeyinin ne olduğunu söyleyebilirsiniz.”

Derviş:

“Kolay,” dedi. “Dünyanın en güzel şeyi imandır.”

Ressam yoluna devam etti. Daha sonra pazarda çalışan genç bir kadına dünyanın en güzel şeyinin ne olduğunu bilip bilmediğini sordu.

Genç kadın:

“Dünyanın en güzel şeyi sevgidir. Fakirleri zenginleştiren, göz yaşlarını tatlılaştıran, azı çok yapan o değil midir? Sevgisiz hiçbir şey güzel olamaz.”

Ressam, dünyanın en güzel şeyini aramaya devam etti. Yolda giderken rastladığı yorgun bir askere de aynı soruyu sordu. Asker dedi ki:

“Dünyanın en güzel şeyi barıştır. Barış ve güven olan her yerde güzellik bulabilirsiniz.

Ressam kendi kendine:

“Dünyanın en güzel şeyleri iman, sevgi ve barış ise ben onların resmini nasıl yapabilirim?” diye düşündü.

Bu düşüncelerle evine döndü.

Evinin kapısından içeri girince, birden gözleri parladı, dünyanın en güzel şeyini bulmuştu. Çocuklarının bakışlarında iman, eşinin gözlerinde ise sevgi okunuyordu. Evinde de huzurlu bir barış hüküm sürüyordu.

Ve bunlardan ilham alan ressam dünyanın en güzel şeyinin resmini yaptı.

Resim bitince de ona “Evim” adını verdi. ❖

Dünyayı Güzelleştirmek İçin

PROF. DR. KEMAL SAYAR

Belki dünyayı kökten değiştiremiyoruz ama yaralı bir ruha, dertli bir başa teselli olduğumuz her seferinde dünyayı azıcık daha güzelleştiriyoruz.

Bütün dünyayı onaramazsın ama onarmaya, kolunun uzandığı yerden başlayabilirsin.

Bir ruhun diğerine yardıma heveslendiği, azıcık da olsa bir ıstırapı dindirmeye talip olduğu her seferinde, dünya güzelleşir ve buraya geldiğimize, insan olduğumuza değer. ❖

İnsanın Şifresi Çözülürse

NİHAL BALCI

Eğer sizi bir kitapla anlatmak gerekse idi kaç sayfaya sığardınız? En ince detaylarınıza kadar sizi tarif edecek bu kitapta göz ve ten renginizden boyunuza, ilgi alanlarınızdan yaşınıza, cinsiyetinizden karakter özelliklerinize kadar her şey yazılı olsa idi kaç cilt ederdi? 2016 yılında, bir grup araştırmacı ve bir yayıncılık şirketi bu sorunun cevabını bir bilim konferansında şu şekilde veriyor:

Bir fizikçi ve biyolojik programlayıcı olan Riccardo Sabbatini, Amerika'da ilk insan genomu dizilimini yapan Craig Venter'i sahneye davet eder. Fakat bir değil sahneye 5 kişi çıkar. Elleri tekerlekli arabalarla taşıdıkları ise Craig Venter'in kendisi değil, tüm genomun yazılımını içinde saklayan, 8 punto ile yazılmış, 262,784 sayfadan oluşan 175 cilt ansiklopedi vardır.

Bir damla kandan elde edilen 175 ciltlik bilgiyi, Hafız olan Allah, çok defa büyütüldükten sonra ancak görülebilen bir hücredeki, mikroskopla bile seçilemeyen bir DNA molekülünün içerisinde depolamış... İlk defa 1950'de fotoğrafını görebildiğimiz DNA'nın açılıp okunabilmesi ise resminin çekilmesinden 40-50 yıl sonra gerçekleşti.

Eşyanın Hakikati

Telefonumuzun ekranındaki küçük kare şeklinde bir uygulamanın ardında sayfalar dolduran bir programlama var. Bu programın bir yaparı, onun bir ilmi ve nasıl olacağını şekillendiren bir iradesi var.

Aslında ne DNA ve ne de etrafımızdaki yaratılmışların hiçbiri bundan farklı değil. Dış dünyada bir şekil, renk ve görünümüleri, ve arka planlarında da bir hakikat var. Biraz dikkat edildiğinde şahıslarının ardında ilim, irade ve sanat ile esma-i ilahiye görünüyor. Dünyadaki canlıların bir programı olan DNA, 4 farklı nükleik asitten oluşuyor. Adenin (A), Timin (T), Sitozin (S), ve Guanin (G). Bir insan yaratılırken gerekli DNA'nın meydana gelebilmesi için bu bazlardan yaklaşık 3 milyar tane gerekiyor.

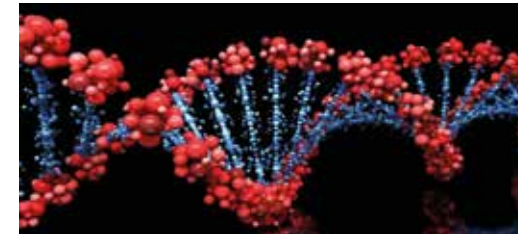
İnsanın Kodu

AAG, AAT, ATA

Size anlamsız bir harf dizisi gibi gelen bu sıralama ile Rabbimiz Venter'in göz rengini kodlamış. Bahsedilen ciltlerin 132'sinden, 14. kromozomun küçük bir parçası olan ATT, CTT, GATT dizisinde ise sadece iki harf yer değiştirse idi Venter, Kistik Fibroz adlı ölümcül bir hastalığa yakalanacaktı.

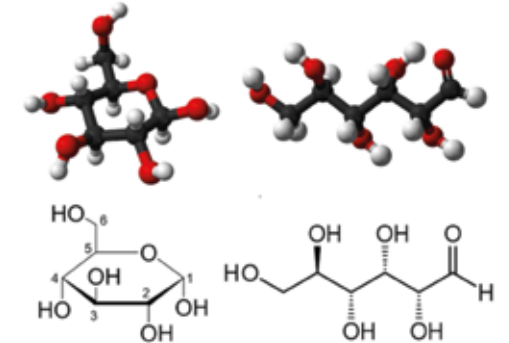
Craig Venter'i Craig Venter yapan, sadece ona has kısmı ise bu kadar cilt kitaptan sadece bir tanesinin yarısı. Geri kalanı ise hepimiz için ortak. Birbirimizden çok farklı olduğumuzu düşünsek de genetik yapımız bunun aksini söylüyor.

Bu kadar şifrelemeyi içinde taşıyan DNA bir molekül ve oldukça sanatlı şekilde bir araya getirilmiş yapı taşlarından, yani atomlardan oluşuyor.

DNA molekülünün çift sarmallı şeklini gösteren modeli

Resimdeki model DNA molekülünün çift sarmallı şeklini gösteriyor. İnsan vücudunda bulunan başka bir molekül ise glikoz. Aşağıda glikozun yapısı ve üç boyutlu modelleri görülüyor. Belli bir molekülün meydana gelebilmesi için hangi özellikteki hangi atomların, hangi sırayla, kaç derece açıyla bir araya getirileceği önemli.

Üstte glikoz molekülünün yapısı ve üç boyutlu modelleri. Kaynak: Labster Theory.

Glikoz ve DNA ise insanda bulunan çok sayıdaki moleküllerden sadece ikisi. Vücudumuzda bunlardan başka çok farklı moleküller ve onların da çeşit çeşit yapıtaşları ve içindeki atomların farklı üç boyutlu tasarımları var. İnsanın bedenini karbon, hidrojen, azot gibi atomlardan oluşan büyük bir yap-boz gibi

düşünelim. Küçük bir bebeği inşa edebilmek için tek tek bütün “atomlarla ilgili bilgiyi” flaş bellekler içerisine sığdırmak istesek, bu bellekler Titanik kadar büyük bir gemiyi 2000 kere doldurur. İşte karanlıklar içerisinde bir bebeğin yaratılması için en az bu kadar bilgi gerekir. Bunca bilgiyi bırakın, anne daha bebeğin cinsiyetinden bile habersizdir.

Eğer bütün insan çeşitliliğini düşünerek dijital bir veri tabanı yapmaya kalkışsaydık, bu o kadar çok fazla bilgi olurdu ki, şu anda elimizde bulunan hiçbir internet sunucusu bunu kaldıramazdı.

Kâinattaki her şeyi hakikati ile beraber anlama kabiliyeti kendine verilen insanın, hem içinde hem üzerinde hem de etrafında bunca bilgi yazılı. Kendisine verilen ilk emir “Oku” olan ve kendini ve kâinatı okumakla Rabbinin bilmeye yol bulabilen insan, bunca bilgiyi yazan Alim Rabbinden habersiz olmamalı, cahil kalmamalı.

Yeni Teknolojinin Faydası Nedir?

DNA ilgili öğrendiğimiz her şey Allah'ın sonsuz ilmini ve hafiziyetini tefekkür ettiriyor, imanımızı artırıyor. Bununla beraber “Bu şekilde artık kendi kodlamalarımızı çözebildiğimize göre, bunu hayat kalitemizi artırmak veya insanlığa faydalı olmak için nasıl kullanabiliriz?” sorusunu da akla getiriyor.

Artık genoma bakarak bir kimsenin boy,

göz ve ten rengi, yaşı, hatta siması ve kilosunu tahmin edilebiliyor. Sabbatini ve çalışma arkadaşları bilgisayarlar, çeşitli algoritmalar ve yapay zeka ile bu tahminleri yapıyorlar. Bir tarafta binlerce insan genomu var. Diğer tarafta ise 3 boyutlu resimler, göz, ten rengi, boy, kilo gibi dış görünüşe ait özellikler, emar filmleri ile büyük bir veri tabanı oluşturulmuş. Bilgisayarlar, genom ile bu veri tabanı arasında bir çevirmen gibi iş görerek DNA'daki kodun dış âlemde neye denk geldiğini çözmeye çalışıyor.

Yan sayfadaki resimlerde sol taraftaki kişinin gerçek resmi; sağ taraftaki de DNA'sından, bilgisayarlar ile tahmin edilen hali. Sima, yaş, yüz, boy ve ağırlık ile ilgili yapılan küçük hatalar zamanla daha da azaltılacaktır.

Başlangıcından 15 yıl sonra sonuçları alınmaya başlanan çalışma hem güzel gelişme ve faydaları hem de şu ana kadar hiç aklımıza gelmeyen soru ve çıkmazları da beraberinde getireceğe benziyor.

Bu yeni DNA analizi, teşhis edilemeyen cezazelerin kimlik tespitinde, suçlunun bulunamadığı adli davalarda faydalar sağlayabilir. Bir suç işlendiğinde, olay yerinde bulunan DNA'lar ile şüphelilerin resimleri de çıkartılırsa, şahitler ve diğer bulgular ile birlikte daha isabetli ve adaletli kararlar verilebilir.

Ayrıca tarihte önemli yer etmiş fakat eski zamanlarda video veya fotoğraf olmadığı için, ismi bilinen fakat yüzü tanınmayan bazı şahıslar da DNA'ları bir şekilde bulunabilirse yaklaşık yüzlerinin bilgisayar çizimleri yapılabilir. Bir düşünün, dünyanın pek çok yerinde bulunan sakal-ı şeriflerden bir tanesinden bir DNA elde edilebilmesini ve bir kez dahi olsun Peygamber Efendimiz'i (asm), resim dahi olsa, görmek için kaç kişi kim bilir neler verir; bu sayede, sadece onun yüzüne bakmakla iman eden sahabenin feyzinden birazcık olsun almak isterdi.

DNA ile yeni öğrendiğimiz bu bilgiler sadece

Christoph Lippert et al. PNAS 2017;114:38:10166-10171

insanların dış görünüşlerini tahmin için değil, hangi hastalıklara yakalanma ihtimali olduğunu ve bunlara göre nasıl ilaçların kendilerine özel şekilde yapılabileceğini tespit etmek için kullanılması da bekleniyor.

Bize şu anda tıp oldukça ilerlemiş durumda gibi geliyor. Fakat bir süre sonra kişiye özel tedaviler uygulanmaya başladığında her şeyi daha farklı görmeye başlayacağız. Yeni nesiller, aynı ilaçtan binlerce yapıp, çok farklı DNA'sı olsa da pek çok insanın aynı ilaçları kullanmalarına hayret edip belki de gülecekler.

Neden Tedbirli Hareket Edilmeli?

Genomla ilgili bu şeffaflığın ortaya atılması bir taraftan insanın sağlığını ve güvenliğini koruma ile ilgili güzel sonuçlar doğursa da, insanın özelini koruma açısından bazı ahlaki ve kanuni farklı meseleleri de gündeme getiriyor. Bu bilgiler ortaya çıkar, hatta sosyal medyaya düşerse, insanların özeline çok zarar verebilir. Meselenin ne kadar dallanıp budaklanabileceğini daha iyi anlayabilmek için aşağıdaki sorulara bir göz atın:

- Çok sevdiğiniz nişanlınızın DNA profilini görmek ister miydiniz? Eğer görmeye karar verseniz ve onun kısa zamanda büyük bir ihtimalle şeker hastası olacağını, 5 yıl içinde kel kalacağını görseniz evlenmekten vazgeçer miydiniz?
- Kendi DNA'nıza bakar mıydınız? Ailenizde varsa, Alzheimer olma ihtimalinizin doğru olup olmadığını bilmek ister miydiniz? Bazı ihtimalleri bilmek onlara daha hazırlıklı, bilinçli

ve tedbirli olmanızı mı, yoksa daha stresli olup hastalık ihtimalini yükseltmenizi mi sağlardı?

- Bir başkan seçileceği zaman aday ile ilgili bazı sağlık sorunları olduğunu öğrenseniz oy vermekten vazgeçer misiniz?

- Bir şirketiniz var ve buraya çalışanlar arıyorsanız, başvuranlardan bazılarını uyuşturucuya, aşırı kiloya yatkın olma, veya başka nedenlerle reddeder ve her şeyin böyle aşıkâre görülebilmesi hoşunuza gider miydi? Peki ya başvuran siz olsaydınız, yine aynı fikirde olur muydunuz?

- Sizin veya kızınızın DNA profilini biri sosyal medyaya sızdırsa ne yapardınız? Bunu cezasızca ne olmalı? Yoksa DNA'nızın “kusursuz ve hatasız” olmasından dolayı, kendiniz mi sosyal medya hesabınızdan yayınızı yapardınız?

Her yenilik beraberinde yeni sorular ve kararlar getiriyor. Yeni kanunlar, yeni bir düzen gerekiyor. Hadis, kıyas, icma ve yeni öğrendiklerimizin de ışığı ile Kuran'ı tekrar tekrar okuyup, bu zamanın hükmü nedir diye, hem dini bilen hem de yeni ilimlerden haberi olan heyetler ile düşünmek, çok okumak, yazmak, çok bilinçlenmek gerekiyor.

İnsana boşuna kâinatın halifesi denmemiş... Vereceği kararlar, izinler tüm dünyayı etkilediği gibi, yine tarihin akışını değiştireceğe benziyor. ❖

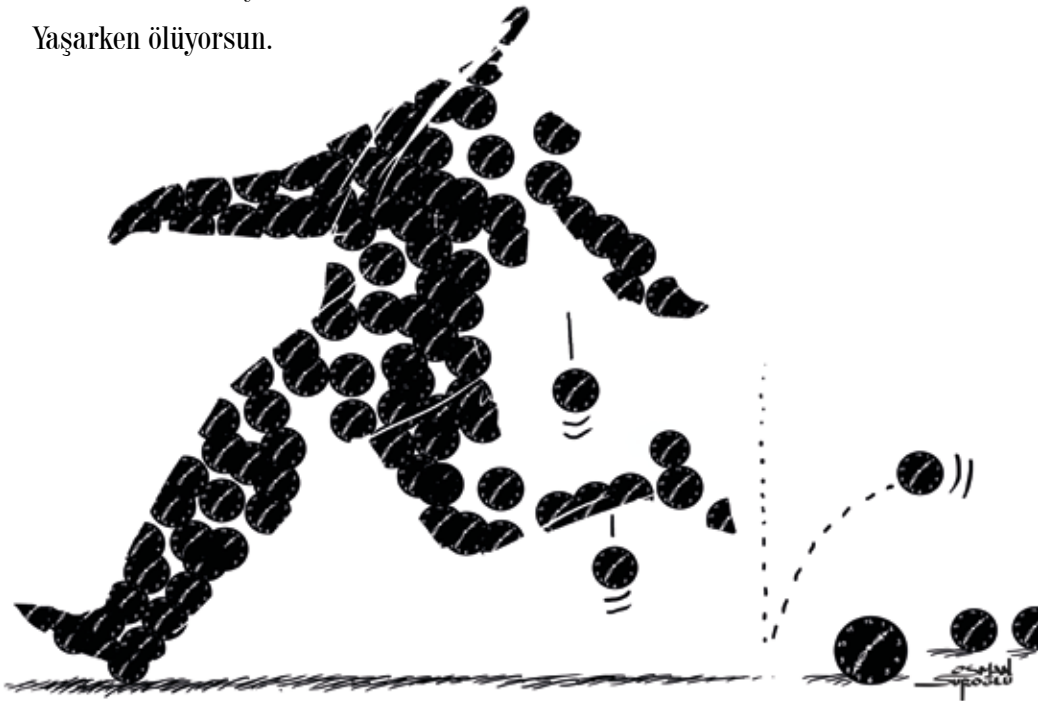
Kaynak:

Identification of individuals by trait prediction using whole-genome sequencing data. Lippert et al.

Düşünce Durağı

KARİKATÜR: OSMAN SUROĞLU / SÖZ: ÖMER SEVİNÇGÜL

- İnsan önce bir şeye kalben taraftar olur, sonra onu işine gelen kanıtlarla akla ydurur.
- Muhatabımızı tanımak yerine tanımlamayı tercih ediyoruz. Ah kolaycılık!
- Dikkat et!
Sen zamam tüketmiyorsun, zaman seni tüketiyor.
Yaşarken ölüyorsun.
- Karmaşa bunalım sebebidir. Fazlalıklar yükür. Ruhunu huzura erdirmek, kalbinin sesine kulak vermek istiyorsan hayatını sadeleştir. Zorunlu olmayan ne varsa ele gitsin!
- Sanatçı olmak zordur, biliyorum. Fakat daha zoru var... İnsan olmak!

Misket

DR. SENAI DEMİRCİ

Misket oynuyoruz.
Ama artık babayız.
Çocukça civıltılarımıza eşlik eden bu büyüü kürelerin yuvarlanışına çocuklarımızın civıltısı eşlik ediyor.
“Çaaatttt!” diye bir ses duyuyoruz ansızın. Babamız gidiyor. Amcamız veda ediyor.
Son kez bakışıyoruz sevdiklerimizle. Son kez olmamasını umarak.
Tel kopuyor. Can kopuyor vaktin dal uçlarından.
Vaktin parmak uçlarından fırlatılan görünmez bir misketle vurulmaya hazırız.
Ütüleceğiz sonunda. ❖

Eğer ecel gizli olmasaydı ve herkes öleceği yeri ve zamanı bilseydi acaba hayat nasıl olurdu?

Gizlilikteki Güzellik

YUSUF YALÇIN

İnsan ömrü içinde de ecel, yani nerede ve ne zaman öleceğimiz gizlenmiştir. Eğer ecel gizli olmasaydı ve herkes öleceği yeri ve zamanı bilseydi sizce hayat nasıl olurdu?

...
İmtihan yurdu olan bu kainatta, Rabbimiz bazı şeyleri hikmet ve maslahat (faydalar) gereği gizlemiş, bu gizleme ile o şeylere değer katmış, insanları çabalamaya sevk etmiş, korku ve ümit arasında yaşamalarını temin etmiştir. Bu gizliliklerde çok büyük güzellikler bulunur. Bediüzzaman Hazretleri konuyla ilgili ilginç örnekler verir:

“Cenâb-ı Hakîm-i Mutlak, şu dâr-ı tecrübe ve meydan-ı imtihanda, çok mühim şeyleri, kesretli eşya içinde saklıyor. O saklamakla, çok hikmetler, çok maslahatlar bağlıdır. Meselâ, Leyle-i Kadri umum Ramazan’da, saat-i icâbe-i duayı Cuma gününde, makbul velisini insanlar içinde, eceli ömür içinde ve kıyametin vaktini ömr-ü dünya içinde saklamış.”

Bu örnekler üzerinde biraz duralım: Bazı zamanlar hem gizli hem de özeldir, o

günlerin değeri paha biçilmez niteliktedir. Bu gecelerin başında kadir gecesi gelir ve Kur’an’ın ifadesi ile “bin aydan hayırlı” bir gecedir. Allah Resulü (sav) “Kadir Gecesi, fazilet ve kudsiyetine inanarak ve sevabını yalnız Allah’tan bekleyerek ibâdet ve taatle geçiren kimsenin—kul hakkı hâriç—geçmiş günahları başışlanır.” demiş, ama “şu vakittir” dememiştir. Hadislerde “Ramazan’da”, “Ramazan’ın son yarısında”, “tek gecelerde” arayın gibi tarifler olsa bile kesin şu vakittir denilmediği için ramazanın her gecesi kadir kıymetinde olmuş, bu gecenin değerini bilen Allah dostları her geceyi kadir bilerek ihya etme çabasında olmuşlardır. Eğer Kadir gecesi belli olsaydı, o gece hariç diğer geceler belki gaflet ile geçirilecek, bütün ümmet sadece o geceye yoğunlaşmış olacaktı. Ama şu an tüm İslam âleminde Ramazan’ın her gecesi teravihlerle, teheccütlerle, hatimlerle dolu ihya edilerek kadir gecesi yakalanmaya çalışılır. İşte gizlilikteki güzellik...

...

Bir başka örnek de haftanın günleri içindeki en faziletli gün olan cuma günündeki duaların makbul olduğu vakit ile ilgilidir. Resûlullah (sav) cuma günü hakkında “Cuma gününde bir zaman vardır ki, şayet bir Müslüman namaz kılarken o vakte rastlar da Allah’tan bir şey isterse, Allah ona dilediğini mutlaka verir.” demiştir, ancak o vaktin ne zaman olduğunu tayin etmemiştir. Bu vesile ile cumanın tüm vakitleri değer kazanmış, şuurlu mü’minler o vakti yakalamak için cumayı dua ve ibadetle değerlendirmeyi tercih etmişlerdir. Eğer vakit belli olsa sadece o vakitte dualar edilecek, diğer vakitler değerlendirilmeyecekti.

İnsanlar içinde de veli kullar saklanmıştır. Hakiki mahiyetini ve makamını sadece Allah’ın bildiği, bu veli kullar “onlar için korku yoktur, mahzun da olmayacaklardır.” müjdesine nail olmuş, elleri dergâh-ı İlahiye’den boş çevrilmeyen kimselerdir. Bizim için gizli olan bu velî kullardan biri olmak veya çevremizdeki potansiyel velî kullara yakın olmak için çaba harcarız, “her geceyi kadir, her geleni hızır bil” düsturu ile hareket edip “velî” olması muhtemel Allah dostlarına sevgi ve hürmet besleriz.

Allah Resulü (sav) “İstanbul fethedilecek, onu fetheden kumandan, ne güzel kumandan, ordusu ne güzel ordudur” dediği için, ümmetin tüm komutanları o gizlenen “güzel kumandan” olmak, tüm askerler de o “güzel ordu”nun bir neferi olmak istemişlerdir. İstanbul fethedilinceye kadar İslam orduları tarafından defalarca kuşatılmış, sonunda “güzel kumandan” Sultan Mehmed, “güzel ordusu” ile “Fatih” olma şerefine nail olmuştur. Allah Resulu (sav) “1453’de Mehmed isminde

biri İstanbul’u fethedecek” deseydi, ümmetin diğer kumandanları İstanbul’un fethi için çaba harcamayacaklardı.

İnsan ömrü içinde de ecel yani nerede ve ne zaman öleceğimiz gizlenmiştir. Eğer ecel gizli olmasaydı ve herkes öleceği yeri ve zamanı bilseydi sizce hayat nasıl olurdu? Ömrün yarısı gafletle, diğer yarısı ise ölüme adım adım yaklaşan bir idam mahkumu gibi, ölüm günü yaklaştıkça artan ümitsizlik ve endişe ile geçmez miydi? İşte gizlilikteki güzellik burada da karşımıza çıkıyor. Her an ölecekmiş gibi ahirete, hiç ölmeyecekmiş gibi dünyaya çalışılan hayat, sizce de daha güzel değil mi?

İnsanın eceli gibi, kainatın eceli olan kıyamet de gizli bırakılmıştır. Her asrın insanları sanki kıyamet onların zamanında kopacak gibi ahiretlerine hazırlık yapmış, kıyametin dehşetinden Allah’a sığınmışlardır. Eğer kıyametin vakti belli olsaydı, kıyametin kopacağı zamandan evvel yaşayanlar gaflet ile vakit geçirecek, kıyametin kopmasına yakın yaşayanlar ise dehşet içinde ümitsizlik içinde olacaktı. Hatta belki de kıyameti görmemek için topluca hayatlarına son vereceklerdi. Ancak kıyamet gizlenmiş, mü’minin hiç ölmeyecek gibi dünyasını mamur etmek için çabalaması istenmiş, hatta kıyamet kopsa bile eldeki bir fidanın dikiminin ihmal edilmemesi emredilmiş dünya ve ukba dengesi sağlanmıştı.

Özetle gizlilik güzeldir, gizli olan özeldir. Bu gizlilikler hem bizi tembellik ve gafletten kurtarmakta, hem de korku ve ümit dengesinde hayatı geçirmemize imkan sağlamaktadır. Bir sonraki yazımızda görüşünceye kadar Allah’a emanet olun. ❖

Yardımlaşma Dünyasında Şaşırtıcı Dostluklar!

TERCÜME VE DÜZENLEME:
ASLINUR BAHAR

Farklı canlılar birbirleriyle, beslenmek, barınmak veya düşmanlarından korunmak gibi amaçlarla işbirliği yapıyorlar ve bundan karşılıklı fayda sağlıyorlar. Akılsız ve şuursuz canlıların bu akıllıca çözümlerinden, bunları kendi başlarına yapmadıklarını ve bir yönlendirilmenin olduğunu anlıyoruz.

...

Nil nehrinin bulanık sularında gizlenen bir timsah, nehir kıyısında bir yağmur kuşunu görüyor. Yağmur kuşu bir şeyleri gagalıyor... Timsah durumun farkında olmayan yağmur kuşuna yöneliyor. Ağır ağır süzülen timsah, küçük kuşa yaklaşıyor ve yanına gelince aniden sudan çıkıp ağzını açıyor. Timsahın kocaman açılmış ağzını ve jilet gibi dişlerini gören yağmur kuşu hemen!..

Fırlayıp kaçıyor mu dersiniz?..

Hayır... Timsahı gören yağmur kuşu gidip onun ağzına giriyor. Evet hiç korkmadan yapıyor bunu. Ve başlıyor onun dişlerinin arasındaki keneleri ve yemek artıklarını vs. toplamaya... Bu diş temizliğinden çok memnun olan tim-

sah, yağmur kuşunun işini bitirmesini sabırla bekliyor. Ve bu yardımlaşma ile zararlı parazitlerin (asalakların) giderildiği bu ilişkiden, hem timsah hem de yağmur kuşu kârlı çıkıyor.

Bu örnek, simbiyotik ilişkinin klasik bir örneği. Simbiyoz (ortak yaşam), tabiatteki

canlıların birbirlerine adeta, "Sen bana yardım edersen, ben de sana yardım ederim" şeklinde hareket etmeleridir. Ve bu ortaklıklar çoğu zaman iki tarafa da fayda sağlar.

...

'Simbiyoz' ismi, ilk olarak hem mantar hem

de yosundan oluşan, bitki benzeri bir organizma olan likeni tanımlamak için kullanıldı. Daha sonraları, karşılıklı fayda ilişkisi kuran canlılar için de bu isim kullanılmaya başlandı. Ancak hayvanlar âleminde farklı ilişkiler keşfedilince 'simbiyoz' kavramı üç farklı ilişki türünü anlatacak şekilde genişledi: mutualizm, komensalizm ve parazitizm.

İki organizmanın ikisi de ilişkiden karşılıklı fayda sağlıyorsa buna 'mutualizm' denildi.

Canlılar âleminde genellikle beslenme, korunma veya ulaşım amaçlı arkadaşlıklar oluyor. Üstteki örnekte Mısır yağmur kuşu beslenmiş olurken, timsah da parazitlerden kurtuluyor.

Böyle simbiyoz örnekleri hayvanlar âleminde çok var. Mesela, Pasifik sığıllıklarında bir yengeçle deniz anemonları bir araya gelerek ilginç bir birliktelik oluşturuyorlar. Genellikle "ponpon yengeç" veya "boksör yengeç" olarak adlandırılan bu sevimli canlı, deniz tabanından aldığı iki anemonu kaldırıp kışkaçlarında tutuyor. Düşmanlarını sokabilen anemonlar, yengece hem koruma hem de yeni bir avlanma yöntemi sağlıyor; karşılığında bedava seyahat ve beslenme imkânına kavuşuyorlar.

Yengeç, rakipleriyle dövüşmek ya da avlanmak için, anemonları boks eldiveni gibi kullanıyor.

Daha pek çok deniz canlısı arasında da aynı tür ortaklıklar görülüyor.

...

Mutualizm örneklerine dünyanın her yanında, denizlerin dışında da rastlıyoruz: Mesela kene kuşları zebraların kulaklarındaki keneleri temizliyor; çakallarla porsuklar avlanmak için ortaklık kuruyor.

Canlılar Dünyasından Farklı Dostluk Örnekleri

Yengeç ve Denizkestanesi:

Taşıyıcı yengeç denilen kabuklular, sırtlarında dikenli bir denizkestanesi ile deniz tabanında geziniyor. Bu sayede yengeç avcılara karşı kalkan kazanıyor, denizkestanesi de yeni beslenme alanlarına seyahat ediyor.

Tarantula ve Kurbağa:

Microhylidae ailesine mensup kurbağalar, yapraklı evlerini tarantulalarla paylaşırlar. Bu

örümceklerin kurbağalara koruma sağladığı, kurbağaların da onlara parazit temizleme hizmeti verdiği düşünülüyor.

Zebra ve Deve kuşu:

Görme duyarları zayıf ama iştme ve koku duyarları güçlü yaratılmış olan zebra, yırtıcıları tespit etmek için deve kuşlarıyla ortaklık kuruyorlar. Mükemmel gören ama iştme ve koku duyarları zayıf olan deve kuşları da zebra- laradan yardım alıyorlar. Birbirlerini tehlikele- re karşı uyarıyorlar.

Kaya balığı ve Karides: Deniz tabanında yaşayan kaya balığı ile tabanca karidesi yuva kurmak için işbirliği yapıyorlar. Karides bir yuva inşa ettikten sonra kaya balığı avcılara karşı yuvayı koruma görevi üstleniyor.

...

Bütün bunlara baktığımızda bu akılsız ve

plan yapmaları mümkün olmayan canlıların, belli bir amaca yönelik planlı hareket ettik- lerini görüyoruz. Bu bilinçli hareketler ve yar- dımlaşmalar ise bu canlıların kendi başlarına düşünebilecekleri şeyler olamaz. Demek ki, Âlemlerin Rabbi, canlıları, hayatlarını kolay- laştıracak, koruyacak ve beslenmelerini sağ- layacak şekilde yönlendiriyor. Biz Müslümanlar örneklerini çokça gördüğümüz bu yardımlaş- malara “sevk-i ilahi” diyoruz. Bunların tesadü- fen olduğunu ima eden ‘ıçgüdü’ tabiri ise, bu harika dostlukları açıklamaya yetmiyor.

...

Mutualizmin yani yardımlaşmanın en önemli örneklerinden biri tüm dünyada bitki- lerle hayvanlar arasında da yaşanıyor: tozlaş- ma.

Tozlaşma sürecinde bir kuş, bir memeli veya bir böcek türü, bitkilerin nektarıyla bes- lenirken bitkinin polenlerine veya tohumları- na sürtünüyor. Sonra o canlı hareket edince polen veya tohumlar da dağılıyor. Mesela, arılar nektar toplama işinde çiçekten çiçeğe dolaşırken polenleri de taşıyarak bitkilerin döl- lenmesine yardım etmiş oluyorlar. Geyiklerse meyveleri yedikten sonra dışkıyla vücuttan atılan meyve tohumları etrafa dağılıyor ve bitki örtüsü yayılmış oluyor.

Tüm bunlara baktığımızda açık bir ‘yönlendirme’ ve hatta hayatın devamı için bir ‘çalış- tırma’ gerçeğini görüyoruz. Ve bütün canlıları harika işlerde çalıştıran, yönlendiren Âlemler Rabbinin her şeyi kuşatan hâkimiyetine ve rahmetine hayran oluyoruz. ❖

Kaynak:

1. How It Works Magazine

Korkma Arkandayım

HAZIRLAYAN: AHMET ZAFER

Bir et firmasının nakliye kamyonunu yolda trafik polisleri durdurmuş. Evrakları vs kontrolden sonra polis ciddileşmiş, “Beyefendi” demiş, “Bu nasıl iş arabada bir dünya eksik var, üstelik muayenesi bile yok!”

Kamyon şoförü ne yapacağını, ne diyeceğini bilememiş. Gerçekten de kamyon yürüyen felâket gibiymiş. Hayretler içindeki trafik polisi son sözünü söylemiş: “Aracı hemen bağlıyoruz!..”

Şoför bakmış polis çok ciddi, giderek de duruma öfkeleniyor, kamyon da et dolu, araç bağlanırsa hepsi bozulacak... Aklına patronunu aramak gelmiş. “Patron mutlaka bir çözüm bulur, yola devam ederim” diye düşünmüş. Hemen telefonuna sarılıp patronunu aramış. Ağlamaklı bir sesle durumu anlatıp yardım istemiş.

Patronu onu bir güzel dinleyip, “Oğlum!” demiş, “İşit azarı, ye sopayı, ben arkandayım korkma!” ❖

Neşeli Öykü

İnsanimsı Bebekler Ve İnsansız Dünyaya Karşı İnsan Ve Aile

AYTEN YADİGÂR

Postayla gelen bir paket... Yalnız yaşayan yaşlı bir kadın... Merakla açılan paket, yaşlı kadının yüzünde oluşan şaşkınlık ve sonrasında gelen gülümseme... Kutuda kâğıtlara sarmalanmış ve belki başlangıçta bazılarını ürkütücü gelebilecek olan sürpriz hediye: Gerçek bebek boyutlarında tasarlanmış bir oyuncak bebek... Saçlarıyla, yumuşacık teniyle, özenle giydirilmiş kıyafetiyle gerçeğinden ayırt edilmesi çok zor olan bu oyuncak bebeği yaşlı kadın şefkatle kucaklıyor, torununun kokusunu içine çeken bir büyükanne gibi bağrına basıyor. Bir video filminden etkileyici duygusal sahneler bunlar.

Yalnız yaşayan yaşlı kadın için heyecan ve sevinç kaynağı olan bu gibi bebekler “vinil plastik”ten yapılıyor ve sipariş üzere üretiliyor, özellikle yalnız yaşayan yaşlılar için terapi amaçlı kullanılıyor. Yalnızlığa iyi geldiği, demans hastaları için bağlanma hissi ve duygusal iyilik halini desteklemede olumlu etkileri olduğu, bazıları için de anksiyete ve depresyonla baş etmeyi kolaylaştırdığı söyleniyor. Bunların yanı sıra gerçek bir bebeğin sorumlu-

luğunu almadan anne baba olmanın nasıl bir şey olduğunu deneyimlemek isteyen gençlerin de talep ettiği bu ürünlerin 300-1000 \$ fiyat aralığında alıcı bulduğunu ifade etmek gerek.

Bir de gerçekçi görünüşleri nedeniyle, bu oyuncak bebeklerin zaman zaman gerçek bebeklerle karıştırılması söz konusu. Yoldan geçenler tarafından polise bildirildikten sonra park edilmiş arabalardan “kurtarılan” ve sonrasında oyuncak oldukları anlaşılan vaka örnekleri mevcut. Temmuz 2008’de, Avustralya’nın Queensland kentinde yaşanan bir örnek: Polis, bilinci yerinde olmayan bir bebeği kurtarmak için bir arabanın camını kırar ve onun insana çok benzeyen oyuncak bir bebek olduğunu görür. Bebek “inanılmaz derecede gerçekçi” olduğu için bir bebeğin öldüğünü düşünen görgü tanıklarının olaydan çok korktukları ifade edilir. Haziran 2019’da NYC Polisi tarafından Queens’teki bir parkta bulunan bir bebeğin ölümü doğrulanır. Ancak bir saat kadar sonra bunun aslında oyuncak bebek olduğunun anlaşıldığı duyurulur.

...

Çocuk, insan soyunun devamlılığını sağlayan, yuvalarda muhabbeti artıran, aile birliğini perçinleyen, yarınlar için umutları diri tutan ve hayatı güzelleştiren çok özel bir nimet, bir lütuf. İnananlar için aynı zamanda dünya hayatının süsü, göz nuru ve tabii imtihan vesilesi. Âlemler’in Rabbi bir çocuk bahşetmekle kadını ve erkeği anne-baba kılmakta, hayatlarında önemli bir terbiye sayfası açmakta, çocuğa besledikleri sevgi ve sorumluluk duygularıyla zaman içinde olgunlaşmalarını mümkün kılmakta... Yetişkinlerin insan olma ve insan kalma mücadelesinde çocuklar doğumlarından itibaren ne kadar önemli bir role sahipler, değil mi? Onları yetiştirmek, terbiye etmek bir anlamda anne babanın kendini yetiştirmesi ve terbiye olması demek. Fitratla barışık bir bakış açısı ve bu bakışın şekillendiği hayat/toplumsal ilişkiler söz konusu ise tüm bunlardan bahsetmek mümkün.

Modern hayat, özgürleşme ve kendini gerçekleştiren birey olmak adına çok farklı bir pencere sundu insanlığımıza. Mensuplarının birbiri için sığınak ve dayanak olduğu

aile kurumu, fitratla kavgalı bu bakış açısının olumsuz etkilerine maruz kaldı. Bu hal kavramlarımıza da yansdı ve hayatın bir parçası haline geliverdi, çoğu kimse farkına bile varmadan. Artık “medeniyet” mefhumunu hatıra getiren “medeni hal” yerine “ilişki durumu” ile tanımlama yapıyorsak mesela; yine hep bildiğimiz şekliyle, doğal, sade, fitrî “anne” demek yerine “bekar anne”, “biyolojik anne”, “taşıyıcı anne”, “kiralık anne” gibi çeşit çeşit ve kafa karışıklığı ve dahi kalben dağılımı gösteren tanımlar havada uçuşuyorsa; “yeniden doğmuş/canlı gibi bebekler” (reborn/lifelike

babies) bir kısım yetişkinlerin hayatlarında yer ediniyorsa, yeniden düşünmek vaktidir.

Aile kurumunun günümüzde daha çok şiddet haberleri ile anılır hale gelmesi, ailenin çocuk, genç, kadın, erkek veya yaşlı olsun tüm üyeleri için ifade ettiği anlam, sorunlara “tüketim kalıpları” içinde sunulan çözüm önerileri vs.. Bunların bir örneği yukarıda bahsi geçen yalnızlığa mahkûm edilen yaşlıların desteklenmesi için gerçek bebekten ayırt edilemeyen bebekler kullanılarak yapılan terapi uygulamaları.

...

Bebeklerin sahte olduğu bilindiği halde onlara gerçek sevgi duyulduğunun ifade edilmesi de ilginç. Yetişkin kadınlar bu bebeklerle annecilik oynuyorlar adeta. Bir hobi olarak bebek biriktirenler de var, kaybettikleri çocuklarıyla ilgili yas süreciyle daha kolay baş etmek, meydana gelen duygusal boşluğu doldurmak adına bu bebekleri sahipleneler de. Öyle ki bu bebekleri giydiren, saçlarını yıkayan, bebek arabasıyla yürüyüşe çıkaran ve alışverişe götürünlere rastlanabiliyor. Nitekim araştırmalar, bir bebeğe sarılmanın duygusal bir iyilik duygusu üreten hormonları salgıladığını öne sürüyor ve bazı psikologlar bunun gerçekçi bebeklerde de olabileceğine inanıyor. Biyolojik anlamda verilen gerçek tepkiler bebekle duygusal bağ kurulmasını ve zamanla gerçek gibi algılanmaları sonucunu getiriyor. Bu bebeklerle ilgili satış ilanlarında “evlat edinme” ifadesinin yer alması da bu sahte gerçeklik algısını daha ilk elden besleyen bir

husus olarak karşımıza çıkıyor. Gerçek gibi görünen bu bebeklerin satın alma süreci, bir ürünün sıradan bir satışından ziyade bir evlat edinme süreci gibi işliyor. Bunun bir parçası olarak, sipariş edilen bebekler genellikle sahte doğum sertifikaları veya evlat edinme sertifikalarıyla gelmekte.

Bu şekilde başlayan yapay bağlanma süreci ve sahte bebeklerle kurulan duygusal ilişkinin zamanla insanda gerçeklik algısını etkilemesi hususu bugünkü bazı tartışmalar açısından da değerlendirilebilir. Gerçeğe benzeyen bebekler şimdilerde masum bir hobi veya yalnızlık, depresyon, anksiyete ile baş etme noktasında psikolojik destek olmalarıyla ön plana çıkmakta.

Diğer yandan bu bebeklerle bugün kurulan ilişkilerin, yapay zekânın geleceği ve insan olmayan veya insansı arkadaşlık biçimlerinin umut verici yansımaları olarak yorumlanması da söz konusu. O halde gündeme dair dijitalleşme, yapay zeka, robotların hâkimiyeti tartışmaları ve “insan ötesi” (trans-human) veya “insan sonrası” (post-human) kavramlarına buradan bir düşünce yolu açılır mı? Bu kavramların şekillendiği dünyada insan ve aile ne anlam ifade eder? Bu yazının konusunu teşkil eden gerçeğe benzeyen bebekler örneği ve kavram dünyamızda yaşanan değişimler dönüşümler, belki de bizlere tasarlanan insan profili ve aile formlarına ilişkin ipuçları sunmakta. İnsanlığın ihtiyacı olan da fitratla kavgalı bakış açısına dayalı düşünceler ve hayat tarzından uzaklaşıp, fitratla barışık ve iki cihan saadeti sunan hak dine sarılmak değil midir?

Sahte hayatlar, sahte insan algısı, sahte kurumlar... Hepsini aldatmaca... Oysa hakikate ve hayat bulmaya çağırıyoruz... “Ey iman edenler! Size hayat verecek şeylere sizi çağırdığı zaman, Allah'ın ve Resûl'ünün çağırısına uyun.” (Enfal, 24) Bize düşen davete icabettir vesselam. ❖

Sürekli başkalarını tenkit etmekle uğraşan insan, asıl kendinden memnun değil demektir.

● ● ●

İsrarlama mutluluk olmaz. Mesela çok güzel geçmiş, eğlenceli bir toplantı yaşadınız diyelim. “Ne güzeldi, bir daha yapalım.” diye tekrar organize ederseniz, asla aynı tadı alamazsınız. Çünkü “Mutlu olacağım, mutlu olmalıyım.” diye diye mutlu olunmaz.

● ● ●

Kalabalık bir caddede yürürken, sanki herkes sizin üzerinize geliyormuş gibi hissedebilirsiniz. Ama unutmayın ki o insanların da hepsi sizin hissettiğiniz gibi hissediyorlar.

● ● ●

Çok düşünülen bir hata da, başkalarının sorunlarını onların yerine çözmeye kalkmaktır. Oysa taşıma su ile değirmen dönmez. Biz başkalarına sadece fikir verebiliriz, o da sorulursa. O kadar. Ötesi onunla rabbi arasındadır.

HAZIRLAYAN: MEHMET TÜZÜN
PSİKIYATRİST

● ● ●

İdeallerine kıyasla kendini yetersiz gören kişiler, kendilerini o yüksek konuma uydurmak için, kibir ve övünme gibi haller sergilerler.

● ● ●

“Sen merkep olduktan sonra, semer vuran çok olur” denilmiştir. “İnsanlar hayatıma çok karışıyorlar” diye şikayet eden kişi, asıl kendisinin bu müdahaleleri davet ettiğini fark etmelidir. ❖

Ve İnsan Bir Şükürle Borcunu Öder

ÜMİT ŞİMŞEK

Bir meyve uzanır dalların birinden bütün cazibesıyla.

İnsan uzanır ve alır.

O kadar kolaydır ona erişmek.

Oysa dünya ve içindekiler, o meyvenin benzerini yaratmaktan âcizdir.

İnsan onu alır, âfiyetle yer.

Kimin gönderdiğini bilir.

Onun adıyla alır, şükürünü Ona sunar.

Ve bir şükürle borcunu öder.

...

Her an insan nefes alıp verir yeryüzünde.

Her nefeste vücuduna ordular doluşur.

150 bin kilometrelik bir damar ağıyla vücudunun en ücra köşelerine ulaşır bir nefesle gelenler.

O bir nefesi bağışlamaya kimsenin gücü yetmez, onu verenden başka.

Bir nefeste neler olup bittiğini insan bilmez.

Yalnız, nefesi ona kimin verdiğini bilir.

Ve yine onun verdiği nefesle Ona şükürler sunar.

Ve bir şükürle borcunu öder.

...

İnsan, kendisi için hazırlanmış bir dünyaya gözünü açar ve orada yaşar.

Tabanına halılar serilmiş, tavanına kandiller asılmıştır evinin.

Nereye baksa bir güzellik görür, bir lütufla karşılaşır.

Kuşlar onunla konuşur.

Dereler onun kulaklarına tatlı nağmeler taşır.

Çiçekler gözleri önünde bir ziyafet sofrasıdır.

Yerin ve göğün nimetleri seller gibi yağar insana dört bir yandan.

Gözün bir bakışı kadar kolaydır o nimetlere erişmek.

Oysa onlardan her biri, dünya ve içindekileri âciz bırakan bir harikulâdelikle var olur.

İnsan sadece bakar ve zevk eder.

Tadar ve zevk eder.

Bazan elini uzatmasına gerek kalmaz, kendiliğinden ulaşır nimetler ona.

Bakışı da, tadışı da ayrı bir harikulâdeliktir.

O zevki nasıl aldığını bilmez insan.

Bir tadışta neler olur kendi vücudunda,

farkına varmaz.

Bir günbatımının renkleri göze nasıl akseder, nasıl elektrik akımına dönüşür, binlerce hücreyle nasıl beyne ulaştırılır, parçalar nasıl birleştirilir, tablo nasıl çizilir?

Ve ortaya çıkan tablo, nasıl ılık duygular uyandırır kalbde?

Nasıl hayran kalır insan gördüklerine?

Hayret ve şükür duyguları nasıl doldurur benliğini?

Nasıl sever gördüğünü ve onu kendisine göstereni?

Bilemez.

Ama görür ve sever.

Bilmedikleri, sevinç ve neş'esinden

hiçbir şeyi eksik bırakmaz.

Çünkü asıl bilmesi gerekeni bilir insan.

Kimden gelir o güzellikler?

Kim sunar yerin ve göklerin nimetlerini insana?

Kim onu aziz bir misafir gibi ağırlar yeryüzünde?

Kim kendisini tanıtır ona sunduklarıyla? Bunları bilir insan.

Ve bildikleri ona yeter.

Çünkü bilmekle ve şükürünü yalnızca

Ona sunmakla borcunu öder insan.

Kendisinden sadece bu istenir, fazlası değil.

Bu ise, insanın bütün eriştiklerinden de ötede bir başka nimettir ki, fiyatı hiçbir zaman hakkıyla ödenmez. ❖

HAZIR CEVAPLAR

HAZIRLAYAN:
PINAR ÇAĞLAR

EVLİLİK SANA YARAMIŞ

Bir yakını yeni evlenen arkadaşına demiş ki:

“Bak evlilik sana yaramış, eskiden elbiselerinin düğmeleri tam değildi, şimdi bir beyefendi gibi olmuşsun...”

Adam başını sallamış ve cevap vermiş:

“Doğru, doğru,” demiş, “Gerçekten hanım sağolsun, çok iyidir. Bana bir haftada dikişi öğretti.”

YAŞ MUHABBETİ

Meşhur bir edebiyatçının evinde, sohbetle yaştan bahsediliyordu. Ev sahibi, hayatta aşılması en güç yaş döneminin 39'dan 40 yaşına geçiş olduğunu kendinden gayet emin bir tavırla açıklamaya çalışıyordu.

Bir başka misafir:

“Bu sözünüze katılmakla beraber bence 40 yaşında olmak 50 yaşında olmaktan yine de daha hayırlıdır” dedi.

Ev sahibi buna “Hayır” diye karşılık verince sordular “Neden hayır?”

“Çünkü 40 yaş gençliğin ihtiyarlığıdır; halbuki 50 yaş ise ihtiyarlığın geçliğidir.”

Saatçi Dükkânında...

SELİM GÜNDÜZALP

Yıllara meydan okuyan iki katlı ahşap evin altında bir dükkân. Babadan oğula devreden tarihî saatçi dükkânını şimdi Burhan usta yaşıyor. Müşterileri gibi konukları da kendine has. Ara soğutmayan dostlar, sayılı, sade insanlar...

Bir gün ziyaretindeyim, genç bir adam telaşla girdi dükkâna. Etrafa bakınıyordu ama belli ki, aradığını bulamamıştı.

Dükkan sahibi sordu:

“Ne arıyorsunuz, yardımcı olayım?”

“Hiç ses çıkarmayan saat arıyorum.”

Saat ustası:

“Hiç ses çıkarmayan saat pek yoktur; çalışan her saatin az da olsa bir sesi vardır.”

“Çalışsın ama hiç ses çıkarmasın.”

“Niye?” diye sordu usta.

“Eskiden evimizde gonglu ya da guguklu saatler olurdu. Her saat başı onları dinlemekten bıktım, ben şimdi sessiz saat istiyorum.”

“Olsun, ne zararı var... Sana vakti bildiriyor işte.”

“Hayır hayır. Ben vakti sesle, gürültüyle bilmek istemiyorum. Vakti, saate bakmak istediğim zaman görmek istiyorum.”

“O zaman şu küçük masa saatlerinden vereyim.”

“Yok, yok, onlardan daha önce almıştım. Bunlar da ses çıkarıyor.”

“Senin istediğin zor, o kadar dikkat kesilirsen, her şeyin sesini duyarsın. Hatta kalbinin sesini bile...”

“Hadi canım...” dedi genç. “Bunca senedir kalbimin sesini bir defa olsun duymadım.”

“Kalbinin sesi, ömür dakikalarının ayak sesidir” dedi usta, “Kalbini unutan kendini unuttur.”

Konuşma bir anda felsefî bir boyut kazanmıştı...

Burhan usta gönül sahibi bir insandı. Zaten dükkânın girişindeki vitrin onun hakkında bir fikir veriyordu. Adeta bir pano gibi, üzerindeki irili ufaklı yazılar ve şiirler gencin de dikkatini çekmişti. Konuşurken bir yanda da Necip Fazıl Kısakürek'ten dikkatini çekenleri sesli okudu:

“Nedir zaman, nedir?

Bir su mu, bir kuş mu?

Nedir zaman, nedir?

İniş mi, yokuş mu?”

...

“Tam otuz yıl saatim işlemiş, ben durmuşum;

Gökyüzünden habersiz, uçurtma uçurmuşum...”

...

“Usta, zaman nasıl bir şey?” diye sordu genç.

“O kişiden kişiye değişir” dedi usta. “Kimine vakittir, kimine nakittir. Namazı bekleyen birisi ‘Saat kaç?’ deyince ‘Vakittir’ demişti, kastettiği ikindi namazı vaktiydi... Başka birine göre tüketilecek bir şey. Bir Müslüman olarak bize göre, hem dünya hem de ahiret hayatı için sermayedir zaman. Bunun için ne alıp ne verdiği dikkat etmeli insan, bu tek seferlik bir ticaret. Yani bu hayatın rövanşı yok...”

O sırada dükkândaki saatlerin gongları öğlen 12’yi vurmaya başladı. Biri susuyor, öbürü başlıyordu.

Genç rahatsız oldu, “Bunca sese nasıl dayanıyorsunuz?..”

“Bazı dostların şikâyetleri olmuyor değil” dedi usta. “Ama bizim mesleğin güzel tarafı da bu. Zamanın hızla aktığını, saniyelerin bile ne kadar önemli olduğunu bu tik-taklardan anlıyorum ben. O sallanan sarkaçları zamanın el sallayıp gitmesi olarak görüyorum. Kalbimizin de her atışında geçip giden ömrümüzün ayak sesleri olduğunu hayal ediyorum...”

“Yine kalp... Yalnız kalınca kalbimin sesini dinleyeceğim. Bakalım, duyabilecek miyim...”

“Duyarsın, duyarsın. Saatin ve kalbin çok benzerdir.”

Epey meraklandı genç:

“Acayip... Önce kalbimi fark ettim. Sonra kalbimin her çarpıntısının ömrün ayak sesi gibi olduğunu... Bakalım, daha neler duyacağım bu dükkânda!..” Ve bir an durup merakla sordu: “Sizin saat tamirinden başka yaptığınız işler de var mı?”

“Olmaz mı? Önce kırık kalpleri, sonra saatleri tamir ediyoruz burada.”

“Anlayamadım?”

“Efendim” dedi usta, “Biz sadece saat tamir etmeyiz. Buraya gelenler misafirimizdir; önce ağrılar, derdi varsa, kalbi kırıkta teselli bulmaya çalışırız, kalplerini onarırız, sonra saatlerini tamir ederiz!”

“Dışardan bakıldığında hiç de öyle değil.”

“Evet, her şeyin dışardan değil, içeriden ne olduğu önemlidir. Biz esnafız, bu dükkân yıllardır böyle çalışır.”

“Aslında” dedi genç, “ömrün geçmesi yaşım ilerledikçe endişelendiriyor beni. Oysa küçükken hep zaman geçse de büyüsem derdim...”

“Zaman ince bir konu... Biz zamana mahkûmuz, ama zamanın da dizginleri Allah’ın elinde. Bak ben sana saat verebilirim, ancak zamanı Allah verir... İsteyeceğini doğru yerden istemek lazım.”

Ve uzanıp benim elimdeki kitabı aldı usta ve gence verdi.

Genç kitabı çevirip “Bediüzzaman, Ene ve Zerre Risalesi. Nedir bu kitap, neyi anlatır?”

“Senin anahtarın var bu kitapta. Zamanı merak ediyorsun ya. Bu kitapta fazlası var, okuyunca göreceksin zaten.”

“Tamam, usta.” dedi genç. “İyi ki gelmişim. Bunu okuyup en kısa zamanda yine kapınızı çalarım.”

Genç selamlaşmıştı. Ustaya baktığımda gülüyordu: “Bak, herkesin nasibi neyse onu alıyor. Saat almaya geldi, senin kitabı alıp gitti...” ❖

Bir Esin Kaynağı Olarak TABİAT

PROF.DR. FATİH SATIL

Tabiat, dinlerin, inançların ve ideolojilerin ya esin kaynağı, ya delili veya temeli olmuştur. En eski mitolojik inançlardan tevhid dinlerine kadar; Yunan Felsefesinden modern ideolojilere kadar bütün tartışmaların temelinde “TABİAT” vardır.

Mitoloji, her bir tabiat unsuruna ayrı bir güç atfederek her birisini bir karaktere büründürerek âliheler yani mitolojik tanrı ve tanrıçalar ortaya uydurmuştur (gökyüzü ve şimşek tanrısı vb).

Hz. İbrahim’in (as) temsil ettiği Tevhid dinlerinin en önemli gözlemleri tabiat üzerinde gerçekleşir; Zebur, Tevrat, İncil ve Kur’an’da sıklıkla tabiatın Allah’ın isimlerinin tecellisi (yansıması) olduğuna atıflar vardır.

Felsefe akımları ise, tamamen “tabiat” üzerine kurulmuştur. Her konusu, tabiatın bir özelliğinin açılımıdır. Materyalizm, Pozitivizm, Determinizm, Nasyonalizm, Evrimcilik, Deizm ve Agnostisizm gibi bütün modern ideolojiler, “TABİAT” kavramı üzerindeki iddialardan ortaya çıkmışlardır.

Şöyle diyebiliriz; tabiat öyle bir kitaptır ki, doğru okumasını bileni hakikate götüren bir kılavuz olur, doğru okuyamayanları da felse-

fenin dinsiz bataklığına sürükler.

Netice olarak “Tabiat” denilen bu muam- ma, okunmayı ve anlaşılmayı bekleyen bir kitaptır aslında. **Peki, bu kitap nasıl okunmalıdır?**

Tabiat Kitabı Nasıl Okunmalı?

Evrendeki tüm varlıkların bir görevi, fonksiyonu ve anlamı vardır. Başboş ve abes olmayan tüm bu işler bir planlamayı ve bir idareyi gösterir. Ve onları yaratan, insana da onlardaki incelikleri anlama ve takdir etme yeteneği veren Yaratıcı, onlarla insana kendini tanıtmayı amaçlamaktadır. Öyleyse evrendeki her şey okunup anlaşılmayı bekler. Yani evreni ve içindeki her bir şeyi birer mektup kabul edilip öyle okunmalıdır.

İnsan, adına gelen bir mektubun önce kimden geldiğini merak eder değil mi? İşte gözümüz önündeki tüm varlıklar okunmayı bekleyen birer mektuptur. Bu gözle tabiata bakacak olursak, tüm varlıklar kendi dilleri ile konuşur ve bizlere bir şeyler söylerler.

Evrende her şeyin bir dili var. Her şey kendi lisanınca biz insanlara bir şeyler söylüyor; bazen şifalı özellikleri ile bazen koku, bazen

türlü türlü renkleri ve şekilleri ile sesleniyorlar bizlere. İşte insanoğluna düşen görev de şu zeminin yüzünde serpilerek rengârenk mevcudata dikkatle bakarak bu mesajları okuyup anlamak ve istifade etmek olmalıdır.

Kur’an’ın dersiyile, kâinatın tamamını adeta bir kitap gibi görürüz

Allah’ın kelâm sıfatının eseri Kur’an olduğu gibi, kudret sıfatının eseri de elementlerle yazılmış bir kitap olan evren ve içindekilerdir. Her bahar sanki bu kitabın bir sayfası, asırlar o kitabın formları hükmündedir. İnsan ise bu kitapta bir kelimedir. Bütün bilimler, bu kâinat kitabını okumaya ve anlamaya çalışmaktadır. Yani, taşıyla, toprağıyla, havasıyla ve suyuyla, bitkiler, hayvanlar ve insanlarıyla âlemi dolduran canlı ve cansız umum varlıkların yapısını, bağı olduğu kanunları ortaya koyma görevi bilimlerindir. İlimde ne kadar çok terakki edilse, yani varlıklar hakkında ne kadar geniş bilgi sahibi olursa, Allah’ın kâinattaki tasarrufu, hikmet ve hâkimiyeti de o kadar iyi bilinecektir. Böylece Allah daha iyi tanınmış olacaktır. İşte bu şekilde Allah’ı bilme ilmine “Marifetullah” denilmektedir.

Tabiat Nedir?

Her sahifesinde yüz kitap kadar bilgi olan, her satırında yüz sahife kadar manalar taşıyan, her bir kelimesinde yüz satır kadar hakikatler barındıran, her harfinde yüz kelime ve her noktasında bir kitabın kısa bir fihristini bulunduran oldukça anlamlı bir kitaptır. Bediüzzaman’a göre Tabiat kitabının bir sayfası, zemin yüzüdür. O sayfada bitkiler, hayvanlar adedince kitaplar birbiri içinde, beraber, gayet mükemmel bir surette yazılmaktadır. **Bu sayfanın bir satırı, bir bahçedir.** O bahçede bulunan çiçekler, ağaçlar, bitkiler beraber, birbiri içinde, yanlış yazılmaktadır. **O satırın bir kelimesi,** çiçek açmış, meyve vermek üzere yaprağını vermiş bir ağaçtır. Ve bu

bir kelime olan bu ağaçta, **bir harf hükmünde olan bir meyvede çekirdek ise bir noktadır.** İşte böyle kompleks bir kitap olan Tabiatın her bir unsuru, her an birbiri içinde hatasız, yanlışsız, karıştırılmadan, şaşırılmadan mükemmel ve muntazam bir tarzda yazılıyor.

Evrendeki her varlık plânlı ve ölçülü yaratılmıştır.

Evrendeki her varlık plânlı ve ölçülü yaratılmaktadır. İşte bu ölçülü, maksatlı ve bir gayeye göre plânlı yaratılışın düşünülmesi de “Tefekkür”; yani, fikir ve akıl yürütme, yorumlama olarak ifade edilir. Böyle iç içe yazılmış olan bu mucizevi kitap karşısında insan da kâinattaki varlıkların yaratılış gayelerini, hikmetlerini, sanat inceliklerini, buradaki ilmin genişliğini ve derinliğini tetkik etmeli, düşünmeli ve Yaratıcıya olan hayranlığını dile getirmelidir.

Hazret-i Mevlânâ da bu hususta tefekkür ve hikmet kapılarını aralayarak gözleri ve gönülleri itibaha davet eder ve şöyle der:

“Mademki değirmen taşının hareketini görüyorsun. Daha dikkatli bak da onu harekete getiren derenin suyunu da gör!”

“Toprağı, tozu havada gördün. Onları havaya kaldıran rüzgâra da bak!”

“Fikir çömleğini kaynar görmedesin. Onu kaynatan ateşe de basiretle nazar eyle!”

“Şu köşkleri, sarayları ve nice hâneleri bir yapının olması mı mâkuldür, yoksa olmaması mı, ey akılsız?!”

“Şu gördüğün yazıyı yazan bir kâtibin olması mı mâkuldür, yoksa duvarları süsleyen ve sayfaları satır satır dolduran yazılar kâtipsiz midir ey oğul?!”

“Ey kişi! Bu âlemden kendi kendine meydana gelen bir şey gösterebilir misin? Kendi kendine çimlenip büyüyen bir bitkiyi toprağından ayır da gör bakalım kendi kendine mi bitmiş?!” ❖

“Hayatınızı İman İle Hayatlandırınız” Hayat İmanla Nasıl Korunur?

PROF. DR. ALAADDİN BAŞAR

“Hayatın lezzetini ve zevkini isterseniz, hayatınızı iman ile hayatlandırınız ve ferâizle zînetlendiriniz ve günahlardan çekinmekle muhafaza ediniz.” (Bediüzzaman, Sözlür)

Bu dünya gölgeler âlemi; ahiret ise asıllar diyarı... Bu dünya fanilik âlemi; ahiret ise beka ülkesi... Bu dünya imtihan meydanı; ahiret ise saadet diyarı...

Dünyanın mahiyetini böylece nazara aldığımızda, ondan bekleyeceğimiz lezzet ve zevk de ‘gölge zevk’ ve ‘fani lezzet’ olur. Gerçek zevk, ebedî olandır.

“Ahiret daha hayırlı ve bâkîdir.” (A'lâ Sûresi, 17)

İman hayata hayat olursa, yani hayatımız imanla nurlanır ve canlanırsa, o iman sayesinde kalbimizin, ruhumuzun alacakları zevk ve lezzetler de ayrı bir keyfiyet kazanır.

Bediüzzaman namazı; “bu fani misafirhanede bakiyâne bir sohbet” olarak görüyor. Bu ifadeden, bu fani dünyada da o asıllar âleminin zevklerinden bir nebze olsun tadabileceğimiz anlaşılır.

Bunun ilk adımı ve temel şartı imandır. İnsan kalbi, iman ile bütün âlemlerin Rabbine

teveccüh eder. Allah'ın kulu olmanın, Onun eseri, Onun sanatı ve Onun misafiri olmanın zevki, fani lezzetlerle kıyaslanmaz. Bu zevk, gölge değildir, asıdır. Zira bu zevk, günün birinde bir gölge gibi kaybolup gidecek olan bedenimize ait bir haz değil, bâkî olan ruhumuza mal olmuş ve onunla birlikte kabirde de ahirette de devam edecek bir lezzettir.

...
Bediüzzaman hazretleri kalbin “âyine-i Samed” olduğunu ifade eder. Samed, “her şey Ona muhtaç, O ise hiçbir şeye muhtaç değil” demektir. Bir çiçek de Allah'a muhtaçtır, bir böcek de. İnsan bedeni de bir yönüyle bunlara benzer, o da bütün bir kâinata muhtaçtır. Ama insan kalbi, Samed isminin en büyük, en derin ve en geniş aynasıdır. Zira insan kalbi kâinat ve içindekilerle değil, onların yaratıcısına iman ile ve Onu anmakla tatmin olabilmektedir.

“Haberiniz olsun ki, kalpler ancak Allah'ı zikirle tatmin olur.” (Ra'd Sûresi, 41)

Öyleyse gerçek zevk, Allah'a inanmak ve Onu anmakla insan kalbinde hâsıl olan manevî haz ve ulvî lezzettir.

Allah Bâkî'dir, insanın kalbini ve ruhunu da bâkî kılmıştır. Ruh da Onun ihsanıyla bâkîdir.

İşte imanın verdiği zevk, bu bâkî ruhun Bâkî olan Allah'a iman ile Onun marifetinde yol almakla, Ona yaklaşırcı ameller işlemekle kazandığı zevktir.

...
On Birinci Söz'de; “*Senin hayatının gayelerinin icmalî dokuz emirdir*” diye başlayan bölümde verilen dersleri, imanın verdiği manevî zevkler olarak da düşünebiliriz. Bu zevkleri, özet olarak, maddeler halinde şöyle bir hatırlayalım:

“Duygularımızla İlâhî rahmet hazinelerinin nimetlerini tartıp küllî şükretmenin zevki...”

“Manevî cihazlarımızı kullanarak Esmâ-i İlâhiyenin tecellilerini seyretmenin zevki...”

“Ahsen-i takvimde en güzel ve mükemmel bir mahlûk olarak, kendimizi diğer mahlukların müşahedesine sunmanın zevki...”

“Âlemlerin Rabbi olan Allah'a ubûdiyet görevimizi yerine getirmenin zevki...”

“Esmâ tecellileriyle süslenmiş ve mükemmelleşmiş bir mahlûk olarak, özellikle namaz vakitlerinde, kendimizi Rabbimizin müşahadesine arz etmemizin zevki...”

“Mahlûkatın ibadetlerini, tespihlerini tefekkür etmenin zevki...”

“Cüzi sıfatlarımızı vahid-i kıyasî ittihaz ederek, Allah'ın küllî sıfatlarını bilmenin zevki...”

“Âlemdeki varlıkların Allah'ın birliğine olan delâletlerini okumanın ve anlamının zevki...”

“Aczimizi, fakrımızı ve noksanlığımızı iyi

değerlendirerek Rabbimizin kudretini, kuvvetini ve rahmetini tefekkür etmenin zevki...”

Bunların her biri, imanın insan kalbine tattırdığı çok büyük manevî lezzetlerdir.

...
İmanın zevkine varmak, onu inkişaf ettirmek ve korumak için iki önemli esas vardır: Salih amel ve takva.

Dünya işlerinde başarılı olmanın da yolu bu esaslara uymaktan geçer. Yani, insan önce bir meseleyi gaye edinecek, sonra o gayesinin tahakkuku için olanca gücüyle çalışacak ve ona zarar verecek yanlışlıklardan da hassasiyetiyle sakınacaktır.

Salih amelin ölçüsü, Allah Resulünün (asm) işlediği bütün güzel amelleri yapmaya çalışmak; takvanın ölçüsü ise bütün kötülüklerden yine Onun (asm) sakındığı gibi sakınmaktır.

İşte, “hayatınızı iman ile hayatlandırınız ve ferâizle zînetlendiriniz ve günahlardan çekinmekle muhafaza ediniz” cümlesinde bu esaslar güzel bir şekilde ders verilmiştir.

Bir hayat, iman ile kemâle erer (olgunlaşır) ve canlılık kazanırsa, onu hemen ibadet takip eder; “ferâizle ziyetlendirmek,” yani farzları işlemekle onu süslemek, daha da güzelleştirmek görevi başlar.

Kazanılan bu nimetin kaybedilmemesi, bu güzelliklerin bozulmaması ve çirkinliğe dönüşmemesi için de takvaya, günahlardan çekinmeye ihtiyaç vardır. ❖

Müslüman Matematikçilerin Matematikçiye Yaptıkları Katkıları

DOÇ. DR. ERHAN PİŞKİN

Bilim tarihinde Müslüman bilginler, bilimsel gelişmelere çok önemli katkılarda bulunmuşlardır. Bugünkü bilim ve teknolojinin temelinde de Müslümanların payı büyüktür. Bu yazımızda Müslüman matematikçilerin matematiğe yaptıkları katkıları kısaca özetleyeceğiz.

Müslümanları Çalışmaya Teşvik Eden Sebepler

Öncelikle şunu belirtmek gerekir ki: Bilimin dini, dili, ırkı... olmaz. Bilim insanlığın ortak ürünüdür. Birçok millet bilime katkıda bulunmuştur. Burada İslam matematiği veya Müslüman matematikçiler tabirlerini kullanırken özellikle VIII. ve XV. yüzyıllar arasında yapılmış matematiği kastedeceğiz. Gerçekten bu yüzyıllar boyunca İslam medeniyeti; Atlas okyanusundan, Çin

sınırlarına, Hindistan'dan Endonezya'ya, İspanya'dan Afrika'ya oldukça geniş bir coğrafyada hâkimdi. Dolayısıyla birçok eser Arapça yazılmıştır. Bu nedenle batılı bazı yazarlar bu dönemden söz ederken Araplar veya doğulular tabirlerini kullanmaktadır. Bu iki tabir karışıklığa sebep olabilmektedir. Çünkü, köken olarak Arap olmayan fakat Arapça eser yazan pek çok matematikçi bulunmaktadır, doğulu matematikçiler tabiri ise Çin, Hint gibi topluluklar ile karıştırılmaktadır. Bu nedenle Müslüman matematikçiler veya İslam matematiği tabirlerini kullanmak sanırım daha yerinde olacaktır.

Müslüman bilim insanları Astronomi, Fizik, Kimya, Tıp,... gibi bir çok alanda çok önemli çalışmalar yapmışlar. Burada akla şöyle bir soru gelebilir: Müslümanlar neden bu kadar çalışmışlar? Çünkü; Müslümanları düşünmeye, çalışmaya, üretmeye, yeni

şeyler öğrenmeye teşvik eden birçok ayet ve hadis vardır. Bunlardan bazılarını ifade edelim. Hemen burada şunu belirtelim ki ayetler ilmi ezeli olduğundan burada ifade edeceğimiz dışında çok farklı anlamları da barındırmaktadırlar.

- Hiç bilenlerle bilmeyenler bir olur mu?¹
- Ne de az düşünürsünüz!²
- Aklınızı kullanmaz mısınız?³
- İlim ve hikmet müminin yitik malı gibidir. Onu nerede bulursa alır.⁴
- İlim talep etmek / öğrenmek her Müslümana farzdır.⁵
- Beşikten mezara kadar ilim öğreniniz.

İslam Matematiğinin Önemi

Bilim tarihine bakılırsa birçok medeniyetin katkıları açıkça görülecektir. Yani bilim insanlığın ortak ürünüdür. Benzer şey matematik tarihi için de geçerlidir. Matematiğe Mısır, Yunan, Mezopotamya, Hint, Çin, Müslüman, Avrupalı gibi pek çok topluluk önemli katkılarda bulunmuştur. Fakat birçok bilim tarihçisi uzun yıllar boyunca Müslümanların katkılarını görmek istemediler:

“Tarihçiler Arapların bilimini, Ortaçağ'da Batı Avrupa'nın tanıyıp bildiği kadarıyla sınırlı tuttular uzun zaman, ama artık bütün boyutlarıyla benimsiyorlar IX. ve XV. yüzyıllar arasında İslam uygarlığı, çok çeşitli kökenlere sahip alimlerin ortaya koyduğu yüksek düzeyde birtakım bilimsel bilgilerin doğmasına olanak verdi.”⁶

...

“Müslümanlık artık kültür hayatının zirvesine ulaşmıştı. Kurtuba'dan, Semerkand'a kadar uzanan bin camide çalışan ilim adamlarının sayısı, camilerdeki sütunların sayısından daha fazlaydı; belâgatle

konuşmaları dünyayı titretiyordu. Devletin yolları daha fazla öğrenmek için ilim peşinde koşan coğrafyacı, ilâhiyatçı, tarihçilerle doluydu. Fethedilen toprakların eski kültürleri Müslümanlar tarafından emilmiş, sindirilmişti. Müslümanlar öylesine büyük bir müsamaha sahibiydiler ki, şâirler, ilim adamları ve filozoflar arasında Arap kanından olanlar pek azdı. Diğerleri ilim ve edebiyat dili olan Arapça'yı kullanırdı.”⁷

...

Birçok matematik tarihi kitabında İslam dünyası matematikçileri ve dolayısıyla matematikçilerin yaptıkları katkılar pek fazla anlatılmaz. Öklit, Pisagor,... gibi birkaç ilk çağ matematikçisinden sonra 16. Yüzyılda Euler, Newton, Leibniz,.. anlatılır. Yani arada sanki hiç çalışma olmamış gibi atlanır. Evet ortaçağda batı dünyasında pek bir gelişme olmadığı ve kargaşa (kaos) olduğu doğrudur.

“Tanrının yarattığı dünyanın işleyişinin günah sayıldığı ortaçağ Avrupa'sında hüküm süren düşüncelerin aksine, İslam dininin kendisi bilim fikrine özellikle açıktı.”⁸

Fakat İslam dünyası altın çağ yaşamaktadır.

Bu gerçeği birçok matematik tarihçisi artık itiraf etmektedir:

“Önceleri, Arapların matematik bilimine fazla bir şey katmadıklarına inanılmış olsa da, son araştırmalarla sonradan ortaya çıkan birçok yenilikçi düşüncenin temellerini Arapların ortaya koyduğunu göstermektedir.”⁹

...

“Avrupa'nın karanlık çağı yaşadığı bu dönemde İslam'ın altın çağı matematik yönünden çok önemli gelişmelere tanıklık etti.”¹⁰

“Muhteşem olan Doğuluların büyüyen bir güçle dünyanın yarısına boyun eğdirmeleri fakat bundan çok daha muhteşem olan bir şey ise kendilerini sadece iki nesil içinde en düşük kültür seviyesinden inanılmaz bilimsel bir dünyaya taşımış olmalarıdır. Bu yüzyıllar boyunca Doğu dünyasında astronomi ve matematik alanındaki gelişmeler batıdakileri ciddi biçimde gölgede bırakmıştır.”¹¹

...
“Arapların övgüye değer çalışmalarına tanıklık ettik. Araplar, başlarındaki hükümdarlar bilime değer verdikleri ve daha da ilerlemek istedikleri için çok şanslıydılar. Halifelerin saraylarında, bilim adamlarına, kütüphaneler, rasathaneler temin edilmiştir. Arap yazarlar, gök bilim ve matematik hakkında sayısız eser üretmişlerdir. Arapların bilge oldukları, fakat bildikleri her şeyi aslında hep başka milletlerden öğrendikleri iddia edilmekteydi. Ancak Arapların yaptıkları sağlam ve başarılı çalışmaları düşünenecek olursak, bu görüşün tekrardan ele alınması gerektiği görünmektedir. Araplar, geometrik çizim yaparak üçüncü dereceden denklemleri çözmüş, trigonometriyi mükemmelleştirerek kayda değer bir noktaya getirmiş ve matematik, fizik ve astronomi alanlarında küçük küçük birçok önemli buluş yapmışlardır. Yunanlıların ve Hintlilerin öğretilerini benimseyip, bildiklerini unutmamak için çok çaba göstermişlerdir. Batı dünyasında bilim aşkı başladığında, Araplar en kıymetli hazinelerini, yani sahip oldukları bilgiyi Avrupalılara miras bırakmışlardır. Böylece Sami ırkı, bilim dünyasında karanlık bir devir yaşayan Avrupa’da, Hint-Avrupa (Aryan) bilim dünyasının bekçisi olmuştur.”¹²

...
“Bildiğim kadarıyla, Müslüman matematikçilerin küresel geometriye, cebire, sayılar teorisine, trigonometri ve astronomiye özgün katkıları olmuştur ve bu katkılar hiç de küçümsenecek ölçülerde değildir. Ayrıca, insanlığın ortak ürünü olan bilimin önemli bir halkası, eskiyle yeniye bağlayan halkası İslam bilimidir. Bu halka olmadan, bilimin bugünkü düzeye gelmesi herhalde mümkün olmayacaktı.”¹³

...
“Batı’ya matematik şu üç yoldan girmiştir:

- İki yüz yıla yakın bir süre Ortadoğu’da kalan ve burada dört krallık kuran Haçlılar vasıtasıyla,
- Arap medreselerinde okuyan Batılı öğrenciler vasıtasıyla, ve
- Endülüs’ten.”¹⁴ ❖
(Devam edecek)

Kaynaklar:

- Kuran-ı Kerim, Zümer Suresi 9. Ayet.
- Kuran-ı Kerim, Mümin Suresi 58. Ayet.
- Kuran-ı Kerim, Bakara Suresi 44. Ayet.
- Tirmizi, İlim 19; İbn Mâce, Zühd 17
- İbn Mace, Mukaddime, 17
- D. Jacquart, Bilimde Arapların Altın Çağı, Yapı Kredi Yayınları, 2015.
- W. Durant, İslam Medeniyeti, Tercüman Gazetesi 1001 Temel Eser 1972, s. 89.
- C. Waring, Sıfırdan Sonsuza Matematiğin Öyküsü (Çev. İbrahim Hoca), Say yayınları, 2013, s. 82.
- F. Cajori, Matematik Tarihi (Çev. Deniz İla-lan), ODTÜ yayıncılık, 2014, s. 121.
- C. Waring, Sıfırdan Sonsuza Matematiğin Öyküsü (Çev. İbrahim Hoca), Say yayınları, 2013, s. 82.
- F. Cajori, Matematik Tarihi (Çev. Deniz İla-lan), ODTÜ yayıncılık, 2014, s. 132
- F. Cajori, Matematik Tarihi (Çev. Deniz İla-lan), ODTÜ yayıncılık, 2014, s. 135
- A. Ülger, Matematiğin Kısa Bir Tarihi, Matematik Dünyası Dergisi, 2013 Güz, s. 56
- A. Ülger, Matematiğin Kısa Bir Tarihi, Matematik Dünyası Dergisi, 2013 Kış, s. 52

Yoldaki Anlamsız Çizgiler

ABDÜLKADİR ŞEN

Bir sohbet esnasında, trafik ışıklarında kırmızıya takılan ve beklemekten rahatsız olan bir arkadaş, merhum Selim Gündüzalp’ten aldığı tavsiyeyi aktardı.

Selim abi o arkadaşta “İnsanın canını sıkan boş kalmaktır. Kırmızı ışıkta beklerken 1 Fatıha 3 İhlas oku, beklemekten sıkılmazsın hem de sevap kazanırsın” diye öğüt vermiş.

Ben de araba kullanırken, yolda şoförleri uyarmak için yerlere yatay olarak çizilen kalınca çizgilerden ve araba üzerlerinden geçerken tekerden gelen o “tık tık tık” sesinden çok rahatsız olurum...

O “kırmızı ışık öğüdünü” duyduktan sonra, ben de bu çizgilerden rahatsızlığımı nasıl olumlu yönde kullanabilirim diye düşündüm. Ve artık yolda o çizgilerden geçerken “Estağfirullah” diyorum. Yani her geçtiğimde tövbe etmiş oluyorum. Tabi aracı kullanırken daha fazla Estağfirullah demek için de ayağımı gaz pedalından çekiyorum. Önceden “bu çizgileri niye çizmişler?” diye dertlenirken, şimdi “neden bu çizgilerden bu kadar az var!” diyorum.

Demek insanı rahatsız eden hayatındaki anlamsız, faydasız boşluklar ve haller. O zaman dilimlerini anlamlı hale getirince, sıkıntı da gidiyor. Hatta önceden rahatsız eden o vakitleri, çoğaltmaya bile çalışıyor insan.

Bir
Hatıra

Arayıştan Adayışa

MAHMUT CELEP

Seni tanıyalım, dedi.
Kendimden emin bir şekilde, ben Selim.
Adının önemi yok dedi. Ha Selim, ha Mehmet, ha Ayşe ne fark eder.
Doğru, aslında fark etmezdi. Hem adımları veren dedemdi. Belki babam verseydi adımları, Hüseyin olacaktı. Galiba haklıydı.
Seni tanımlayacak daha iyi bir cümle yok mu, dedi.
Şimdi soğuk bir sohbetin içine bir buz kristali de ben atacaktım. Var elbette, dedim. Öğrenciyim işte. Anne-babamın oğlu, dedemin torunuyum. Hem ileride mühendis olacağım. Çok para kazanacağım. Aileme güzel bir gelecek hazırlayacağım. Evlerim, arabalarım olacak. Belki bir fabrikam, işçilerim. Vatanıma, milletime, aileme hayırlı bir evlat olacağım.
Sonra?
Sonra emekli olacağım. Yazlığımı çekileceğim. Aileme güzel vakit geçireceğim. Hayatın yorgunluğunu atacağım üzerimden. Böyle işte.
Sonra?
Sonra da herkes gibi öleceğim. Mezar taşım olacak en kaliteli mermerden. Sevenlerim üzülecekler arkamdan. Ne iyi adamdı, diyecekler.
Bütün hikâyem bu mu yani, seni sen yapan, başını yastığa koyduğunda düşlediğin hayat mı? Ya da şu anda kurduğun üç beş cümlecik

hayalden mi ibaretsin?
...
Yine mi haklıydı. Elbette ben bunlardan ibaret olmamalıydım. Zaten biraz zaman kazanmak için bir anda söyleyivermişim tüm bunları.
Yönelttiği her soru zihnimin karanlıklarında bir şimşek gibi çakıyor ve her soruda biraz daha kayboluyordum benliğimin bilinmezinde. Yolum karanlıktı. Bir ışık arıyordum benliğimin aynasında kendimle yüzleşebilmek için. Ama o ışık yoktu işte.
Şems, yani Güneş. Işıktı Mevlana için. Ne demişti: *Beni ara ve bul*. Şems, Mevlana'da arayışın adıydı.
Leyla Mecnun'da, Şirin Ferhat'ta. Hem ne diyordu Yunus: *Bir ben vardır bende, benden içerû*.
...
Peki unutulalım bütün bunları, dedi.
Sen... "Benim" diyebileceğin, sahibi olduğun düşündüğün fikir, eşya, dost, arkadaş... Her ne varsa. Aslında hiçbirine sahip olmadığını anladığın gün kendinle yüzleşebilirsin, dedi.
Hemen aklıma Molla Kasım geldi. O şöyle diyordu: *"Hayatım boyunca hep çok şeyi sahip olmayı değil, az şeye ihtiyaç duymayı istemişimdir."* Mutluluğu yakalamanın sırrı az

şeye ihtiyaç duymak olsa gerek.
Arayıştır seni sana götüreceğün olan, sahip olduğunu düşündüğündür, seni senden uzaklaştıran. Sartre'da kendi felsefesini özetlerken "varoluş özden önce gelir" diyecekti. Önceden bir nesne gibi verilmemiştir insana varoluşu, yapılmak ya da oluşturulmak üzere mutlak bir sorumlulukla sunulmuş bir kaynaktır.
Heidegger, "insanın özü varoluşundadır" demekteydi.
Öz; basit olarak, bir şey ne ise onu o şey yapan şeydir, dedi.
Peki ya senin özün ne? Seni sen yapan, işte bu benim! Diyebileceğin argümanın ne?
...
İşte ben böyle bir tanışma dersinde kaybettim kendim sandığım kendimi. Artık beynimin bütün sokakları karanlıktı. Bütün ışıklar sönmüş, çok emin olduğum kendim artık kaybolmuşum benliğimin dehlizlerinde.
Geç olmuştu bunu sormak belki ama, sahi kimim ben? Benim varoluşumun sebebi ne? İnsanın ve dünyanın varlığının sırrı henüz ortada öylece durmakta iken, ben neden hep başka işlerle meşgul oldum.
Çıkar ve tutkularının baskısı altında bulunan insanlar kendi işleriyle uğraşırlar. Ve adarlar kendilerini işlerine, sahip olduklarına(!), bir gün bırakıp gideceklerine ya da bir gün kendisini

bırakıp gideceklerine, dedi.
...
Varoluşçu felsefe şöyle der: Şeyler vardır, ancak onlar var olduklarından habersizdirler. Şeyler vardır, ancak varoluşa sahip değildirler. Şeyler "kendilerinde"dir, ama "kendileri için" değildirler. Şeylerin var olduklarını, kendimin var olduğumu bilen benim ve bu anlamda şeyler ve kendim, "benim için"dir.
Ben?
Ama ben henüz kendimi tanımlıyorum ki? Varlığımı "şey" olmaktan kurtardım mı ki?
Nesnenin öznesi miyim, öznen mi nesnelere?
Arayıştın, adayışında gizlidir. Kendini arıyorsan, kendini neye adadığına bak, dedi.
Hani: "insan olmanın onurunu taşımak, onun için savaşmayı gerektirir" diyordu ya Albert Camus Veba'sında.
Ve yıllar sonra bir mabedde buldum hayatın anlamını. Bir yakarış, iki damla gözyaşı... Ve anladım ki; aradığım ben, ben değil, bendeki O imiş.
Niyazi Mısıri'nin ifadesiyle:
*Derman aradım derdime
Derdim bana derman imiş
Bürhan aradım aslıma
Aslım bana bürhan imiş.* ❖

Hayalin İçinden Öyküler

Kuyudaki Adam

HÜSEYİN BURAK UÇAR

*Ey zulümle bir kuyu kazan!
Sen kendin için tuzak hazırlıyorsun.
— Mevlana*

Sırılsıklam olmuştu. Onu gören, sağanak bir yağmura hazırlıksız yakalanmış sanırdı. Oysa tek bir bulut bile yoktu gecede. Yıldızlar kapatmıştı gökyüzünü. Bir dilim ay, tabloyu tamamlamak için oradaydı. Güneş bütün ışıklarını alıp götürmüştü giderken fakat sıcaklığını bırakmıştı. Yapraklar kıpırdamanın ne demek olduğunu hatırlatacak bir rüzgarın yolunu göz-lüyorlardı.

Adam üzerine yapışan gömleğine, alın-dan su gibi akan terlere aldirmeden vuruyordu kazmayı. Aldığı nefesin hızı çıkardığı sesle yarı-şiyordu.

Karşı kıyıdağdaki turistik kasabaya ait ışıkla-rın, yıldızlara ve aya eşlik ederek az da olsa aydınlattığı, sık ağaçlarla dolu ıssız ve küçük bir adaydı burası. Sadece gündüzleri yapılan tur gezileri ile kıyısında yüzmek için mola veren kısa süreli misafirleri olurdu bu adanın.

Bu yerin sakinleri alışkın olmadıkları şekil-de gecenin bu vakti gelen misafiri ve olanları anlamaya çalışıyorlardı. Bazıları tedirgin olup yuvalarından çıktılar, bazıları dışarıdayken sığı-nacak bir yuva aradılar.

Görenler, adamın, bir verenin bin aldığı

toprakla ne alıp veremediğini merak ettiler önce. Bir düşmana indirilen darbeler gibi, her seferinde daha hızlı vuruyordu. O kazdıkça ve çukur genişledikçe tahminler de değişmeye başladı.

Önce hüs-nüzanda bulunmuştu herkes. Bir ağaç, bir bitki ekme ihtimali vardı çünkü. Neden gecenin bu saatini tercih ettiğine yönelik soru işaretleri dolaştı ortalıkta bir süre. Sonra adamın telaşlı tavırları acelesi olduğunu ve bir şeyi gizlemek amacıyla bu çukuru kazdığını düşündü görenlere. İçi elmaslarla, züm-rütlerle, yakutlarla dolu bir mücevher kasasını buraya saklamak için kazıyor olabilirdi.

Görenlerden bazıları tam tersini söylediler: Kazdığı yerde daha önceden gömülmüş bir define olabilir. Amacı bir an önce bunu çıkart-mak olmalı.

“Evet çok haklı” diye atıldı bir diğeri. “Adam tam bir defineci. Üstelik bir hain. Çünkü öğlen saatlerinde buraya iki arkadaşı ile birlikte elin-de bir harita ile gelmişler ve kazılan yeri işaret-lemişlerdi. Tam gece yarısı burada olmak için sözleştiler. Fakat bu adam erken geldi.”

“Hayır” dedi ötekisi, “bu adam onlardan

biri değil sanki. Bu düpedüz mezar kazıyor, bir katil bence. Bahse girerim az sonra birisini gömecek. Ceset bu sahile gelirken kullandığı kayıkta olmalı.”

Görenler bu tahmin ile irkildiler. Fakat emin olamadılar. Çünkü öncesini bilmiyorlardı. Her şey adamın toprağı kazmasıyla başlamıştı. Çukur, gittikçe genişleyen ve derinleşen bir hal alıyordu. Bir insanın sığabileceği kadar olmuştu. Suizanda bulunan haklıydı galiba diye düşündü herkes, bu adam bir katil olmalıydı.

Adam yorulmak bilmiyor gibiydi. Belli ki zamanı kısıtlıydı. Bir ara durdu. Nefes almakta zorlandı. Kalbi sıkışmış olmalıydı, ellerini üzerinde buluşturup bastırdı. Çok az bir süre de olsa oturdu ve dinlendi. Saatine baktı ve bir hışımla kalktı yerinden. Sonra tekrar eskisinden de hızlı bir şekilde devam etti. Bir süre sonra çukur denilemeyecek kadar derine indi adam. Artık kuyunun içindeydi. Adam bir daha görünmedi. Bir süre devam eden sesler de kesilmişti. Sade-ce kuyunun yanı başındaki ağaç görebiliyordu onu. Bu ağaç o yerin en yaşlı ağacıydı. Diğer ağaçlar merakla sordular durumunu.

“Görüyorum” dedi yaşlı ağaç. “Bir süredir kıpırdamadan yatıyor. Ölmüş olmalı.”

Suizanda bulunan tahmininde yanılmış olmanın verdiği bir telaşla;

“Ortada bir cinayet yok muymuş? Katil değil miymiş? Daha önce kimse ölmemiş mi?” diye sordu.

“Aslında herkes tahminlerinde biraz haklı” dedi yaşlı ağaç. Oradakilerin onu bir bilge olarak kabul etmekte ne kadar haklı olduklarını da kanıtlarcasına devam etti:

“Burada bir cinayetten, bir katilden ve bir maktulden bahsedilebilir pekala. Fakat ikisi de aynı kişi. Meğer kendi kuyusunu kazmış. Meğer bir mezar kazmış kendisine. Zaten kötülük için kuyu kazan, kendine tuzak hazırlar da farkına varmaz. Defineci olduğunu söyleyenler de hak-

lılar. Çünkü yanında kapağı açılmış ve içinde-kilerin parıldadığı bir sandık var ve bu ışılının kaynağı içindeki mücevherler olmalı.”

Şimdi ne olacak diye mırıldanmaya baş-ladı herkes. Bu bir define işi ise diğerlerinin de geleceğini tahmin etmek zor değildi. Ve bu definenin büyük bir ihtimalle diğerlerini de bir-birine düşüreceğinden korkuyorlardı. Çünkü bir anlam veremeseler de insanlardaki bu hırslın onları ne hallere soktuğundan haberdardılar. Bu hırstan kendileri de diğer tüm canlılar da çok zarar görmüşler ve görmeye de devam ediyorlardı. Bakışlar yaşlı ağaca çevrildi. Her-kes onun mutlaka bu konuda bir çözüm ürete-bileceğini düşünüyordu.

Çok geçmeden diğer iki kişi de geldi. İşa-retledikleri yerde büyük ve derin bir kuyu kazıl-dığını görünce çok şaşırıldılar. Yukarıdan bakıl-dığında görülenler tam anlaşılır gibi değildi. Kuyuya indiklerinde ise arkadaşlarının ölüsü ile ve boş bir sandıkla karşılaştılar. Ölüm sebebini tam anlayamasalar da defineye tek başına sahip olmaya çalıştığını anlamışlar ve belki de sandığın boş olduğunu görünce kahrından öldü diye düşünmüşlerdi. Ya da hazinenin asıl sahibi olduğunu düşünen görünmez varlıkla-rın sandığı boşaltıp arkadaşlarını da çarpmış olma ihtimali de vardı. Defineci hikayelerinde bu tür olaylardan çok bahsedilirdi.

Ölmüş olmasına rağmen ona kızgındılar fakat yine de arkadaşlarının üzerine top-rak atmayı ve mezarını tanzim etmeyi ihmal etmediler.

Onlar gittikten sonra herkes yaşlı ağacı, “Sandıktakilerin kuyudan çıkartılması ve deni-ze atılması” konusundaki fikri için tebrik ettiler. Diğerleri gelene kadar oradaki tüm canlılar birlik olup, bu görevi yerine getirmişler, kuyu-daki adama çok üzülükleri için bir insanın daha zarar görmemesi adına ne gerekiyorsa yapmışlardı. ❖

Sigarayı Nasıl Bıraktı?

YÜKSEL KARAHAN

Bir arkadaşım müptelası olduğu sigarayı bir gecede nasıl bıraktığını anlatmıştı.

Bir akşam evinin balkonunda sigara içip, içeriye girdiğinde beş yaşındaki çocuğu karşısına dikilmiş.

Bir yandan elleriyle oynarken, babasına bakıp demiş ki: “Baba ben ne zaman başlıyorum?..”

Babası ne demek istediğini anlamamış ve sormuş: “Neye yavrum?..”

Çocuk gayet normal bir şekilde, ellerini de iki yana açarak, “Sigaraya baba, sigaraya...” demez mi!..

Adamcağız şok olmuş, donup kalmış...

Bir anda sigaradan buz gibi soğumuş.

Ve kendi kendine karar almış, bu andan itibaren benim hayatımda sigara

migara yok artık... Son paketi de çöpe atmış ve bir daha sigarayı ağzına koymamış. Yani arkadaşım, çocuğu sayesinde sigaradan kurtulmuş.

Çocuklar samimi ve temiz dünyalarıyla, hayatımızı olumlu yönde etkiliyorlar.

Onlar bizim, biz de onların dünyalarını değiştirmeye devam ediyoruz. Önemli olan iyi yönde değişmeye ve etkilemeye çalışmak. ❖

Bir Hatıra

Allah Rasulü Ailesine Nasıl Davranırdı?

MEHMET PAKSU

Eşler arasındaki hürmet ve muhabbetin en güzel numuneleri, Hâne-i Saâdette yaşandı. Kâinâtın Efendisi olan O mübârek insanın, Allah'ın gönderdiği bir “Rasûl” olduğunu, yüceliğini, nezaketini, şefkat ve merhametinin örneklerini görmek için, Peygamberimizin aile hayatına ve eşlerine karşı davranışlarına bakmak bile yeterlidir.

Hatta bu konuda şöyle buyurmuşlardır: “Sizin en hayırlınız, âilelerine en güzel muâmelede bulunanınızdır!..” (İbn-i Mâce, Nikâh, 50; Dârimî, Nikâh, 55)

...

Peygamber Efendimiz'in (sallâllâhu aleyhi ve sellem) evliliklerinde hiçbir zaman “yaş farkı” bir problem teşkil etmemiştir.

Peygamber Efendimiz, kendisi genç yaşta olmasına rağmen Hazret-i Hatice'ye karşı çok sâdıktı. İmkânları geniş, toplumun anlayışı da çok evliliğe müsait olduğu hâlde, o yaşlı sayılabilecek yaştaki hanımıyla yetindi ve genç bir kadın peşinde koşmadı. Aksine O, gençliğinin ve gücünün zirvesindeyken, kendisini, Allah'a ibadete ve tebliğe adanmıştı. Hanımıyla birlikte aynı yolun yoldaşı, gönül dostu ve sırdaşı olma yolunu tuttular. Böylece yaş gibi fizikî bir farklılığı hissettirmeyecek kadar ulvî bir beraberlik yaşadılar.

Bu bakımdan Peygamber Efendimiz (asm), eşini sevme husûsunda da, maddî ve dünyevî şartları önemsiz hâle getiren bir muhabbet âbidesidir. O, muhabbetinin sevgisini, güzel ahlâkı ve davranış mükemmelliği ile kazanmaktadır.

Yine ileriki yıllarda kendisinden daha genç olan Âişe Annemiz ile evliliklerinde “yaş” problem olmamış, Peygamber Efendimiz, Hazret-i Âişe'nin seviyesine inerek onunla gerektiğinde şakalaşmış, gerektiğinde onun oyun seyretmesine müsaade etmiş ve lüzumlu lüzumsuz kıskançlıklarına müsamaha göstererek, erkeklere, hanımlarına nasıl muamele edecekleri konusunda numune bir âile hayatı sergilemiştir.

...

Hanımlarını, vefatlarından sonra bile unutmamıştır

Hazret-i Hatice Vâlidemizin vefâtından yıllar sonra bile, Allah Rasûlü, Hazret-i Hatice'yi yâd etmiş ve kestirmiş olduğu her kurbanda, bir vefa nişânesi olarak, onun akrabalarına da pay ayırmıştır. Bugün acaba hanımının vefatından sonra kaç erkek merhûme hanımının akrabaları ile irtibatını koparmayıp onlara hediyeler göndermektedir. ❖

Sen Yunus Olamazsın... Ama!

DR. SELÇUK ESKİÇUBUK

Hız Yunus, Ninova kavmine tebliğ için gönderilmiş bir peygamberdir. Ömrü boyunca Ninovalıları hak yoluna davet için mücadele eder. Onun meşhur bir kıssası vardır.¹ O kıssaya özet olarak baktığımızda: Yunus Peygamber denize atılmış, büyük bir balık onu yutmuştur. Fırtınalı, gürültülü bir denizde, karanlık gece gibi bir yerde hapsolmüştür. Kurtuluş için her taraftan ümit kesilmiş bir vaziyette iken o, Rabbine karşı hatasını anlar, balığın karnında dua eder. Allah da duasını kabul eder. Balık onu ağzından karaya bırakır, böylece kurtulmuş olur.

Bediüzzaman Lemalar adlı eserinde Hız Yunus ile ilgili olayı şöyle anlatır:

“Denize atılmış, büyük bir balık onu yutmuş. Deniz fırtınalı ve gece dağdağalı ve karanlık ve her taraftan ümit kesik bir vaziyette, “Lâ İlahe İlla Ente Sübhaneke İnnî Küntü Minezzalimin” münâcatı, ona sür’aten vasıta-i necat olmuştur. Şu münâcatın sırr-ı azîmi şudur ki: “O vaziyette esbab bilküllüye sukut etti.

Çünkü o halde ona necat verecek öyle bir Zat lâzım ki, hükmü hem balığa, hem denize, hem geceye, hem cevvi-i semâya geçebilsin. Çünkü onun aleyhinde gece, deniz ve hût (balık) ittifak etmişler. Bu üçünü birden emrine musahhar eden bir Zat onu sahil-i selâmete çıkarabilir. Eğer bütün halk onun hizmetkârı ve yardımcısı olsaydılar, yine beş

para faydaları olmazdı. Demek esbabın tesiri yok. Müsebbibü’l-Esbab’dan başka bir melce olamadığını aynelyakîn gördüğünden, sırr-ı ehadiyet, nur-u tevhid içinde inkişaf ettiği için, şu münâcat birden bire geceyi, denizi ve hûtun musahhar etmiştir. O nur-u tevhid ile hûtun karnını bir tahtelbahir gemisi hükmüne getirip ve zelzeleli dağvâri emvac (dalgalar) dehşeti içinde, denizi, o nur-u tevhid ile emniyetli bir sahra, bir meydan-ı cevelân ve tenezzühgâhı olarak o nur ile semâ yüzünü bulutlardan süpürüp, kameri bir lâmba gibi başı üstünde bulundurdu. Her taraftan onu tehdit ve taz-yik eden o mahlûkat, her cihette ona dostluk yüzünü gösterdiler. Tâ sahil-i selâmete çıktı, şecere-i yaktin altında o lütf-u Rabbânîyi müşahede etti.”²

O olaylar Kur’an’da özet olarak anlatılır. Hız Yunus’un yaptığı dua şöyledir:

“Senden başka ilâh yoktur. Seni her türlü noksandan tenzih ederim. Gerçekten ben kendine zulmedenlerden oldum.” (Enbiyâ Sûresi, 21:87)

Bu olay; Kalem suresinde Peygamberimize örnek olarak şöyle anlatılır:

“Sen, Rabbinin hükmüne sabret. Balık sahibi (Yunus) gibi olma. Hani o, (balığın karnında) kederli bir hâlde Rabbine yakarmıştı. Şayet Rabbinden ona bir nimet yetişmemiş olsaydı, o mutlaka kınanmış bir hâlde ıssız bir yere

atılacaktı. Fakat ardından, Rabbi onu seçti ve onu sâlihlerden kıldı.” (Kalem Suresi, 68:48-50)

...
Buna benzer olaylar acaba dünyada başka insanların da başına gelmiş midir? Balinaların insanlara saldırdığını, yuttuğunu gösteren birçok haber ve videolara internette rastlayabilirsiniz. Mesela 12 Mart 2019’da da böyle bir olay olmuş, TRT Haber’de yayınlanmıştı. Güney Afrika’da bir dalgıç, köpek balıklarının fotoğraflarken kendini dev bir balinanın ağzında buldu. Balina tadını beğenmeyince dalgıcın hayatı kurtuldu.³

13 Haziran 2021 tarihinde de haber sitelerine Michael Packard olayı düştü. O, ABD’nin Massachusetts eyaletinin Provincetown kentinde yaşayan bir istakoz avcısıdır. 40 yıldan beri dalış yapan biridir. Bir gün dalış yaptığında bir kambur balina onu 40 sn kadar ağzına alır ama yutmaz, tükürür. Arkadaşları tarafından kurtarılır. Bacaklarından yaralanmıştır ve sonrasında hastanede tedavi edilir. Ölümle burun buruna gelmiş, her şeyin bittiğini düşündüğü anda ise balina onu tükürünce kurtulmuştur.

Olayı kendisi şöyle anlatır: “13 metre kadar dalmıştım ve bir anda büyük bir sarsıntı hissettim, her şey karardı. Hareket edebildiğimi fark ettim. Önce bir köpek balığının ısırıldığını düşündüm ama etrafımda hiç diş yoktu ve ağrım da yoktu. Sonra bir balinanın ağzının içinde olduğumu fark ettim.”⁴

...
Biliyorsunuz balinalar büyük hayvanlardır ve pek çok cinsi ve türleri vardır. Mesela mavi balinalar, en büyük ve en kilolu olanlarıdır. Boyu 33 metreyi ve kilosu 150 tonu geçebilir. Bir mavi balinanın kafası o kadar geniştir ki, dili üzerinde 50 insan ayakta durabilir.⁵

Hız Yunus kıssası bir hikaye değildir, bir balina insanı yutabilir. Oradan kurtulmak için yardıma ihtiyacımız vardır. Aynı şartlarda olsak bizi oradan kurtaracak kimdir? Peki biz bu kıssadan nasıl bir ders çıkarmalıyız? Bediüzzaman bu konuyu da şöyle anlatıyor:

“İşte, Hazret-i Yunus aleyhisselâmın birinci vaziyetinden yüz derece daha müthiş bir vaziyetteyiz. Gecemiz istikbaldir. İstikbalimiz, nazar-ı gafletle, onun gecesinden yüz derece daha karanlık ve dehşetlidir. Denizimiz, şu sergerdan küre-i zeminimizdir. Bu denizin her mevcinde binler cenaze bulunuyor; onun denizinden bin derece daha korkuludur. Bizim hevâ-yı nefsimiz, hûtumuzdur (balık); hayat-ı ebediyemizi sıkıp mahvına çalışıyor. Bu hût, onun hûtundan bin derece daha muzırdır. Çünkü onun hûtun yüz senelik bir hayatı mahveder. Bizim hûtumuz ise, yüz milyon seneler hayatın mahvına çalışıyor.²

Biz hiç birimiz Yunus olamayız ama onun kıssasından hisse alıp bundan sonraki hayatımızı kendi irademizle planlayıp yaşamaya başlayabiliriz. Ne dersiniz? ❖

Kaynaklar:

1. Kıssanın detaylarını merak edenler buraya bakabilirler: <https://sorularlailamiyet.com/hz-yunus-peygamber-hakkinda-bilgi-ver-misiniz-hz-yunus-buyuk-bir-balig-yem-mi-olmustur>
2. <https://sorularlarisale.com/risale-i-nur-kulliyati/lemalar/birinci-lemma/28>
3. <https://www.youtube.com/watch?v=om3xcrh5EtQ>
4. <https://www.ensonhaber.com/dunya/abdde-kambur-balina-agzina-aldigi-dalgici-tukurdu>
5. https://tr.wikipedia.org/wiki/Mavi_balina

Vatansever Sultan Vahdeddin II

İSMAİL ÇOLAK

Vatana Hasret Yıllar

Mayıs sayımızda, Sultan Vahdeddin'in eşsiz vatan sevgisini ve onu kurtarma uğrunda sergilediği fedakârlıkları incelemiştik. Bu sayıda ise, gurbet hayatından kesitler sunarak, yaşadığı onca olumsuzluğa rağmen vatanına sevgi beslemeye ve bağlı kalmaya devam etmesini, tekrar kavuşabilmek için yıllarca büyük bir özlem ve ıstırap duymasını mercek altına alacağız.

...
Sultan Vahdeddin'in Millî Mücadele'ye yaptığı önemli katkılardan biri de, Hilâl-i Ahmer (Kızılay) aracılığıyla toplanan nakdî ve aynı yardım kampanyalarına öncülük ve iştirak etmesidir. İçinde bulunduğu ağır şartlar icabı, Millî Mücadele'ye resmî yollardan yardım etmesi/göndermesi imkânsızdı. Bu sıkıntı, uluslararası bir yardım kuruluşu olan Hilâl-i Ahmer aracılığıyla aşılmıştır. Mesela, 4 Nisan 1921'de başlatılan yardım kampanyasına 12 Nisan'da padişah da katılmış ve 10 bin lira bağışlamıştır. (1921 yılı Dolar kuru: 1 TL=0.27 Dolar. https://www.ekodialog.com/istatistik/1900_dolar_kur.html)

BÜYÜK ZAFER BÜYÜK SEVİNÇ

Büyük Zafer'in gerçekleştiği ve İzmir'in Yunan işgalinden temizlendiği habere

ri İstanbul'a ulaştığında Sultan Vahdeddin, kelimenin tam anlamıyla bayram yapmıştı. 1918'den beri "Bir ilahî zaferi daima bekledim!" diyerek yaşadığı sevinci sadece içinde bırakmamış, saray ve İstanbul halkıyla da paylaşma yoluna gitmişti. Anadolu'da şehit düşenler için 15 Eylül 1922'de Süleymaniye ve Ayasofya Camilerinde cemaatle birlikte saf tutarak dua etmişti.

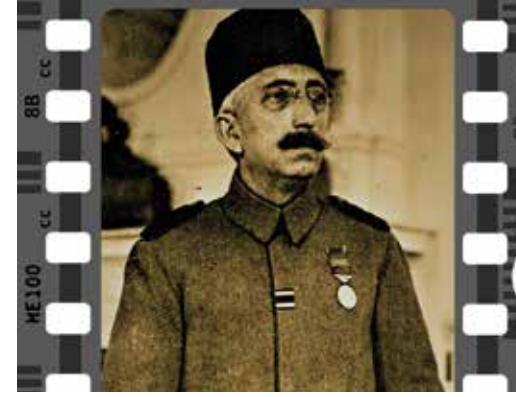
İstanbul'da başlayan zafer şenlikleri münasebetiyle Yıldız Sarayı ve diğer sarayların muzafferiyet şerefine donatılmasını istemişti. Arkasından Ayasofya Camii'nde mevlit okutmuş ve kendisi de bizzat katılmıştı. Mevlidi, İtalyan Elçiliği'nin ikinci kâtibi Sinyor Piyetro Quaroni, sonraki yıllarda yayımladığı hatıratında şöyle anlatmıştı:

"Sultan'ın, Ayasofya'da Türk kuvvetlerinin zaferini tes'id (kutlamak) için, teberrüken (uğurlu olması) mevlit okutacağı duyurulmuştu. Ayasofya'yı dolduracak müminlerin saflarına karışmak için öyle bir arzu ve meraka tutulmuşum ki, büyük camiye gitmekten kendimi alamadım. Hatip okumasını bitirdi, sonra hutbe okundu ve hutbe biter bitmez, orada bulunanların ağızından bir haykırış yükseldi. "Kahrolsun gâvurlar!" Namaz, mevlit ve dua bitince sert bir komut duyuldu. Birdenbire

beliren iki dizi jandarma, halkı güçlükle ayırdı, dar bir yol açtı. Sultan, Ayasofya'dan ayrılıyordu. Yanımdan geçerken dikkat ettim: Başını biraz sağına eğmiş, gözlerini hafifçe yummuş, dua okur gibi bir hâli vardı."

VATANA HÜZÜNLÜ VEDA

1 Kasım 1922'de TBMM'de hazırlanan kanunla, saltanat kaldırılarak altı asırlık Osmanlı Devleti'nin siyasi-hukuki varlığına

son verildi. Böylece Sultan Vahdeddin de Osmanlı'nın son ve 36. padişahı olarak tarihteki yerini almış oldu. Saltanatın kaldırılması sırasında TBMM'nde, her Vahdeddin ismi geçtikçe, milletvekillerinin "Taçlı Hain" diye bağırmaları padişahı kahretti. Meydana gelen acı olayların sonunda, çok sevdiği vatanına veda etmek zorunda kaldı. Tarih: 17 Kasım 1922. Hem devletin onuruna gölge düşürmemek hem de bağımsızlık savaşından yeni çıkan ülkesinde bir iç savaş yaşanmasına izin vermemek düşüncesiyle, kendisini ve tahtını, milletin saadet ve geleceği uğruna feda etti. Gurbet-ten söylediği sözler bunun ispatıydı: "Bu yaştan sonra mezarıma padişah yazdırmak hevesinde değilim! Saray ve saltanat yıkılmış, ne çıkar! Vatan ve millet kurtuldu ya!"

BİZ YANDIK AMA VATAN KURTULDU!

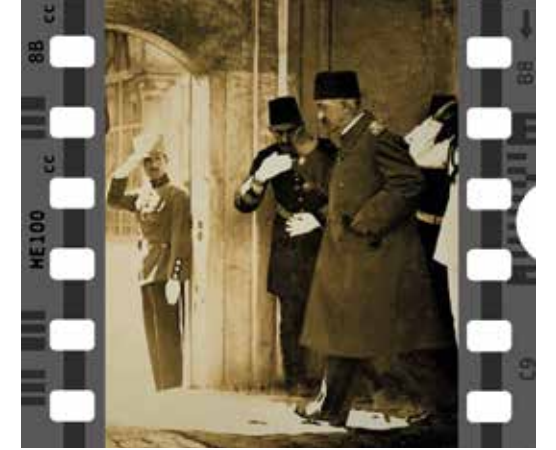
Gurbet hayatının ilk durağı Malta Adası oldu. Oradan Hicaz'a gitti ve Hac görevi-

ni yerine getirdi. Ardından İtalya'daki San Remo şehrine yerleşti. İtalya Kralı Emanuele, kendisine dilediği konakta kalabileceğini ve masraflarının karşılanacağını teklif etti. Devrik Sultan'ın verdiği cevap çok anlamlıydı: "Ben Müslümanların halifesiyim, Peygamber postunda oturuyorum. Bu sıfat, kendi dininden olmayan bir kişinin teklifini kabulden beni men eder!"

Yâd ellerde geçirdiği sıkıntılı zamanlarda bile hiçbir yabancı devlet ve odağın, vatanı ve milleti aleyhindeki kirlî oyunlarına alet olmadı. Tüm çirkin teklifleri tereddüt etmeden geri çevirdi. Gurbetin serbest ortamında dahi "hain" olmadığını cümle âleme tekrar tekrar gösterdi. Sık tekrarladığı sözlerden biri de şuydu: "Artık Osmanlı Devleti, Türkiye demektir. Orada barışa ve huzura ihtiyaç var! Biz bir paratonerdik. Devlet ve milletin varlığına yıldırım düştü, üzerimize çektik. Biz yandık, fakat devlet ve millet kurtuldu!"

VATAN HASRETİYLE ÖLDÜ!

Vatana dönüş ümit ve hayalini hiç kaybetmedi. Bunu özellikle de kişiliğine yapılan

saldırıları temizlemek için istiyordu. Mümkün olamayacağını anlayınca da yakınlarına şu ricada bulundu: "Döndükten sonra benim hain olmadığımı anlatın!" Ne acıdır ki, hayatının son anlarına kadar vatanını özlemle anmak-

tan vazgeçmedi. Öldüğü gece bütün çevresini toplamış, geç vakitlere kadar neşeli sohbetler etmişti. Geçmiş günleri ve tatlı hatıraları yâd etmişti. Saray görevlisi Rumeysa (Aredba) Hanım anılarında, o son gecede yaşananları şu keder dolu cümlelerle kaleme almıştı:

“Münasip bir vakitte (Sultan Vahdeddin’e) şu cümleyi kullandım: *“Efendimiz müsaade buyurursanız, Çengelköy’ün bahçeleri, ormanları, sahili ve köşkünden bahseder misiniz?”* İçindeki hasreti dindirmek için belki de tarihe mal olmuş o mesut günlerden bahsetmek gerekiyordu. Dili tutulmuş lal gibi bir müddet kederli gözleriyle etrafına bakındı. Nihayet uykudan uyanır gibi konuşmaya başladı. Anlattıkça içimiz rahatlıyordu. Kasvetin yerini ferahlık almıştı. Cansız bedene can gelir gibi canlanmıştı sanki. Zamanın nasıl geçtiğini dahi anlamamıştık. Gülerken, ağlayarak akşamı bulmuştuk. Yıllar sonra ilk defa kendilerini bu kadar neşeli görmüştüm. O anki neşeli ve huzurlu yüz ifadesini asla unutamam.”

Maalesef ömrü, o günleri bir daha yaşamaya yetmedi. 16 Mayıs 1926 gecesi kalp krizi geçirerek, 65 yaşında fani dünyaya gözlerini kapadı.

HACİZLİ TABUT SÜRGÜN NAAŞ

Hayatı boyunca yaşadığı talihsizlikler ölüm anında da yakasını bırakmadı. İtalyan esnafa ödeyemediği 120 bin liralık (60 bin liralık) borçtan ötürü tabutuna haciz konuldu ve yaklaşık bir ay rehin tutuldu. Osmanlı tarihinde hiç bir padişah, böyle vahim bir durumla karşılaşmamıştı. Osmanlı’nın en talihsiz ve çileli padişahlarından biri olarak tarihe geçti. Osmanlı Hanedanı’ndan bazı kişilerden ve İslam Dünyası’ndan gelen yardımlarla haciz

kaldırıldı.

Nihayet cenazesi, damadı Ömer Faruk Efendi tarafından önce gemiyle Beyrut’a, oradan da trenle Şam’a götürüldü. Üzeri kıymetli şallar ve Kâbe örtüsüyle örtülen tabutu, arabaya bindirilerek Melevî, Kadîrî ve Rufaî dervişlerinin okuduğu ilahiler, tekbir ve tehliller eşliğinde şehir merkezindeki Sultan Selim Camiine getirildi. Temmuz ayı başlarında Suriyeli devlet adamları, komutanlar, eski Osmanlı subayları ve kalabalık bir halk kitlesinin katıldığı törenle, cami avlusundaki Süleymaniye Külliyesi’ne defnedildi. Mezarı hâlâ orada bulunmaktadır.

TARİHÇİLERİ BEKLEYEN VAZİFE

Yurtları gasp edilen bir millete, bir yurt armağan etmek için takat yetmez zorluklara katlanan ve olağanüstü fedakârlıklarda bulduktan sonra “yurdu sattığı” iddialarıyla hedef haline getirilip, yurdu terk etmek mecburiyetinde bırakılan “Yurtsuz Padişah”ın, yâd ellerde mülteci olarak yaşaması ve en kötüsü de naçiz bedenine hâlâ sürgün muamelesi yapılması, bir liderin başına gelebilecek en büyük talihsizliklerdendir.

Sultan Vahdeddin’in, tahtı devralmasıyla birlikte başlayan talihsizlikler zinciri ebedî istirahatine çekilene kadar peşini bırakmadığı gibi, manevî itibarı iade edilmediğinden ve kabri Türkiye’ye nakledilmediğinden dolayı maalesef bugün de devam etmektedir.

Büyük zorluklar içerisinde geçen hayatının sona erdiği San Remo’da, özellikle tarihçilere ve siyasilere seslenerek yaptığı şu vasiyetin gereği artık yerine getirilmeli ve şahsına yönelik linç kampanyalarına son verilmelidir: “Bazı kimseler beni vatana ihanetle suçladılar. Dinime, vatanıma, milletime arzu ettiğim kadar hizmet etmeye vakit ve imkân bulamadım ise de asla ihanet etmedim! Ben, Osmanlı Hanedanı’nı ve kendimi tarihe terk ettim! Elbette namuslu tarihçiler çıkacak ve kendilerini hiçbir belgeden mahrum etmediğimi görerek hakkımda hükme varacaklardır.” ❖

Asrı Saadetten

“Kalbini Açıp Baktın Mı?”

HAZIRLAYAN: İBRAHİM YARDIM

Peygamberimiz (sav) âlemlere rahmettir. Bunun göstergesi olarak her fırsatta, en ufak bir vesile de olsa düşmanlarını bile affederdi, onları kazanmaya çalışırdı. Düşman, korkudan bile olsa iman ettiğini ifade edince niyetine bakmaz, ona kucak açardı. Üsâme bin Zeyd (ra) olayı buna farklı bir örnektir.

Peygamberimiz (sav), şirk ve zulümde ısrar eden Cüheyne Kabilesi’ne askerî bir birlik gönderdi. Bu İslam birliğinin içinde Peygamberimiz’in (sav) manevî oğlu Zeyd’in oğlu Üsâme de vardı.

Üsâme (ra) daha 18 yaşlarında cesur bir delikanlıydı. Onunla Ensar’dan bir Müslüman, bu savaşta Mirdas bin Nüheyle adında bir müşriği köşeye sıkıştırdılar. Mirdas kılıncını yere atıp “La İlahe İllallah” dedi. Ensardan olan Müslüman Mirdas’ın kelime-i şehadet getirdiğini duyunca geri çekildi. Ancak Üsâme (ra) adamla vuruşmaya devam edip onu öldürdü.

Medine’ye dönülünce olaydan Peygamberimiz’in de (sav) haberi oldu.

Peygamberimiz (sav) çok üzülmüştü; ciddileşti ve Üsâme’ye dönerek: “Ey Üsâme demek ‘La İlahe İllallah’ diyen birisini öldürdün öyle mi?” diye sordu.

Üsâme (ra) daha önceden ona hiç böyle kızmamış olan Peygamberimiz’in (sav) bu öfkesi karşısında derin bir pişmanlık ile

sarsıldı.

Bu arada Peygamberimiz (sav) üzüntüsünden sorusunu tekrarlıyordu: “Ey Üsâme, demek ‘La İlahe İllallah’ diyen birisini öldürdün öyle mi?..”

Üsâme çok şaşkıncı. Ne diyeceğini bilemiyordu. Kendisini savunmak istedi ve: “Yâ Resulallah! Ölümünden korktuğu için iman etti, imanında samimi değildi” dedi.

Peygamber Efendimiz’in (sav) buna cevabı ise, niyet okuması yaparak hareket eden herkese çok ciddi bir uyarı niteliğindedir: “Sen nereden biliyorsun? Kalbini açıp baktın mı!?” ❖

Kâinat Merhametle Başlar

ELİF E. BAYRAKTAR

Ey af ve mağfireti her zaman en güzel mertebede tecellî eden Erhamürrâhimin!

Kur'an ayetlerini içeren sureler gibi kâinat ayetleri de "Rahman, Rahim olan Allah'ın Adıyla", "Bismillâhirrahmanirrahim" ile başlar. Besmele, tüm âlemin ve Kur'anî hakikatlerin kilitlerini açan anahtardır.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın merhameti, görünen ve görünmeyen her şeyde tecelli eder. Allah'ın rahmeti her şeyi kuşatır, sınırsızdır, ezeldir, ebedidir. Kâinattaki yaratılış mucizelerinden bedenimizdeki detaylara, hava, su ve tohuma, çiçeklere, böcekler kadar her yerde Allah'ın rahmetini görebiliriz.

30 m² bir oda düşünün şimdi; oturuyorsunuz. Oda mevsimine göre alttan soğutma ya da ısıtmalı. Sürekli hava sirkülasyonu sağlayan, ortamı temizleyen bir alet var ve sizin nefes almanıza en uygun şekilde çalışıyor. Oturdu-

ğunuz yerde hava ısınıyor, soğuyor, yağmur yağıyor, kar yağıyor ve hepsi sizin için konfor olacak şekilde. Sürekli yiyecekler veriliyor size; elinizi uzatıp meyve yiyorsunuz mesela. Bu ne kadar şaşırtıcı bir yaşam olurdu düşünün... Dünya hayatı da böyle aslında. Altta size bir elmanın kabuğuna oranı kadar yakın mağma, yukarıda her an tehlike oluşturabilecek göktaşları ile dolu atmosfer ve siz hepsinden korunuyorsunuz. Şimdi, dünya bu odadan çok daha büyük diye mi şaşkınlığa düşmüyorsunuz? Ne farkı var?..

...

Allah'ın rahmetinin eserlerine bakın...

Hayat kaynağımız olan suyun akışkanlığının yüksek olması Rabbimizin merhametindedir. Böylece vücudumuzdaki hücrelere oksijen, besin, enerji, hormon gibi yaşam için gerekli maddeleri taşıyan kan, kılcal damarlar

içinde bile kolaylıkla taşınır.

Havadaki oksijen oranının %21 olması Rabbimizin merhametindedir... Daha az olsaydı canlılar nefes almalarına rağmen boğularak ölürlerdiler. Eğer %21'den fazla olsaydı en ufak kıvılcımda dünya ateş topuna dönerdi.

Tahta parçası görünümündeki tohumun içine ait olduğu canlının bütün özelliklerini kapsayan bilgileri kodlamış olması, Rabbimizin merhametindedir. Allah, toprağa atılan o cansız tohumları Fâlik ismiyle yarar, canlandırır ve kusursuz güzellikleri, yararlı meyveleri, sebzeleri nimet olarak bahşeder.

Said Nursî, kainattaki tüm nimetlerin verilisi gerekçesinin, Allah'ın, yarattıklarına olan şefkat ve merhameti olduğunu söyler. O halde, Allah'ın isimlerinin kâinattaki tecellilerinin arka planında rahmet, şefkat ve merhamet bulunur.

Tüm kâinat Allah'ın merhametiyle rahmete kavuşur, hayat bulur, aydınlığa çıkar, şenlenir. Allah Fâlik ismiyle karanlığı yarar, Rezzak ismiyle yarattıklarını rızıklandırır, Hafız ismiyle korur gözetir, Muhyi ismiyle can başlıklar, sağlık verir, diriltir, yaşatır, Mucib ismiyle Kendisine yalvaranların isteklerini verir, icabet eder, Müheymin ismiyle kullarını gözetir ve korur, Mutahhir ismiyle kullarını şirkten, kötülükten, manevi kirlilerden temizler, Müyessir ismiyle hayırda ve şerde kulunun yolunu kolaylaştırır, dinde kolaylık verir, hiç kimseye gücünün üstünde yük yüklemeyi, Müzekki ismiyle her kusur ve ayıptan kullarını temize çıkarır, Nur ismiyle âlemleri nurlandırır, istediği simalara, zihinlere ve gönüllere nur yağdırır, Selâm ismiyle her türlü tehlikelerden kullarını selamete çıkarır, Şâfi ismiyle şifa verir, Şekûr ismiyle Kendi rızası için yapılan iyi işlere daha güzeliyle karşılık verir, Tevvab ismiyle tevbeleri kabul edip günahları başlıklar.

O Mevlâ'dır; müminlerin dostudur, onlara hayır yolları açan ve onları muvaffak kılandır. Vedûd'dur; iyi kullarını seven, onları rahmet ve rızasına erdirendir. Vehhab'dır; başlığı çok olan,

karşılıksız armağan edendir. Vekil'dir; işlerini Kendisine bırakanların işini düzeltip, onların yapabileceğinden daha iyisini temin eder. O Zülcelal-i ve'l-İkram'dır; hem büyüklük sahibi hem kerem ve ikram sahibi olandır. O merhamet edendir, verdiği nimetleri iyi kullananları daha büyük ve ebedi nimetler vermek suretiyle mükâfatlandıran, ezelde bütün yaratılmışlar hakkında hayır, rahmet ve irade buyuran, sevdiğini sevmediğini ayırt etmeyerek sayısız nimetlere kavuşturandır; O Rahman'dır, Rahim'dir.

...

Kâinattaki uyuma dair her soruyu tesadüflerle cevaplayanların sözleri bir delile dayanmaz, bir iddiadır ve bir ön kabuldür. Ne 'Doğa Ana' dedikleri şeyin ne doğadaki şursuz varlıkların ne de tesadüflerin bu akıl almaz büyüklükte kâinattaki ölçü ve dengeleri kurması mümkün değildir. Bu ölçüler biraz farklı olsa hayat olmazdı. Tesadüfler ya da kâinattaki dört kuvvet, kâinattaki 'ince ayar'ı yapamazlar. Çünkü nesnelere bu muhteşem sistemleri kurma becerisine sahip değiller. Hayatı oluşturup devam ettirme amacına hizmet eden trilyonlarca ince ölçünün tesadüfen bir araya gelmesi mümkün değildir.

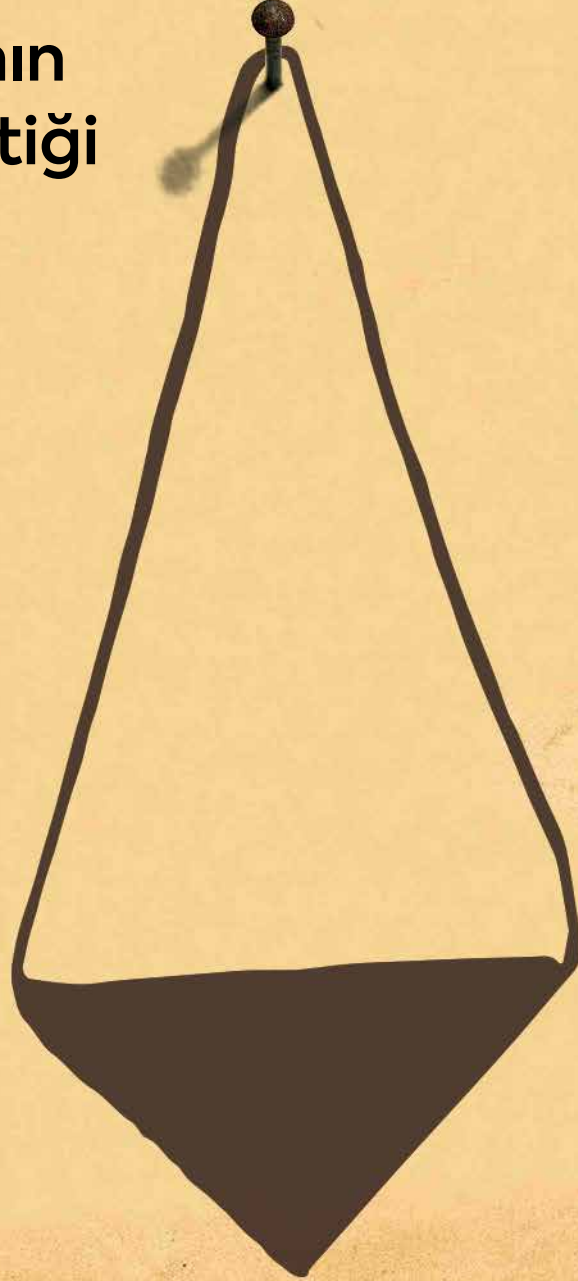
İnsan, milyonlarcasından yalnızca tek bir örneğe bakarak bile Allah'ın gücünü görebilir, kudretini hakkıyla takdir edebilir. Yerde ve gökte olan her ne varsa yaratıcısının Allah olduğunu idrak edebilir... O tek 'şey' üzerinde düşsün yeter.

"Allah, kullarına karşı şefkatli olandır." İnsan, Rabbine ne kadar yakın olursa, O'nun isimleri üzerinde o kadar tecelli eder. Allah, Kendisine yakın olmayı içten arzulayan, azameti karşısında tevazu gösteren, gücünü gereği gibi takdir eden, itaat eden, gününü zikrine tahsis eden, şefkat ve merhamet sahibi kulumu izzetiyle korur, kendisi için karanlıkta bir nur, cehalette ilim yaratır.

"...O merhametlilerin (en) merhametlisidir." (Yusuf Suresi, 92) ❖

Psikolojik Danışmanlık Sertifikası Alan Muskacının Suya Koyup İçtiği

ENES ÖKSÜZ

Sorun bakalım kimmiş ölçen
Yedinci merdivenin yerden yüksekliğini
Gül dalında fecre kadar
Asılı bırakılarda akli kalan kimmiş
Hangi murdar suyu caiz etmiş
Huylu merakı ile öğrendikleri
Sağ yanıma yattığım uğurlu geceyi
Ve üst üste üç kere
Söylemeye çekindiğim kısa heceyi
Hiçe saymış da ne olmuş
Ne geçmiş eline göstere de bilelim
Hem bugüne kadar eline geçenlerden
Hangisi canını temiz kurtarmış
Vadesi ölümden öteye sarkan
Ne planda izi varmış parmaklarının
Anlatsın da dinleyelim bakalım
O kıymetli ellerinin maharetinden
Patronundan başka kim nimetlenmiş

Kanımlı sallardı yağmur tanımı
Vakitlice gökten dökülür olmuş
Taşları göklere iliklediğim
Efsunlu düğmeler sökülür olmuş

Tükenen hayatını tükenmez kaleminle
Genel kabule mazhar cümleler üzerinden
Birden beşe kadar hemen puanla
Plansız serinliğine yaslanmışken kendini
Birden akıllarına giriver
Ölümü anımsayan laborantların

Bir şeyi inatla reddedeceksen
Kimyasını reddet yar koynunda solumanın
Kıyasıya tiksini
Bir oğul sevmeyi sakinleştiren biyolojiden
Altında durduğun kutsal taşların
Birden fark edilince yapısal kusurları
Birden başlayarak anlatmak isteyene
Sor bakalım artık nereye sığacak için
Sor bakalım da söylesin
Seni bu gölgeden kovalayan
Nereye varmanın bahanesi olacak

Tertemiz suların aktığı yolda
Taşlardan taşlara sekilir olmuş
Neyi sakladıysam perde ardına
Bakmayan gözlere sokulur olmuş

Yerlerine kusursuz oturtulmuş vidaların
Planlı heybetinden kurtarıp gözlerimi
Neyde temizleyeyim
Neyi gizleyeyim yastığımın altına
Annemin bile bilmediği
Kuytu köşelerinde dolabımın
Kapıların karanlığa yaslanan yerlerinde
Neyin varlığına iman edeyim
Bunca tasarlanmış kalabalık ortasında
Yer kalmayınca plan bozan tarafıyla aşka
Onarıp yıkılmak üzere olan eski duvarı
Şehri sessizce terk eden kimdi
Nerede katlanmış kâğıdın sırrı
Toprağa gömülüp gitmeyen heves
Neydi eksikliği birden fark edilen
Kimdi beni ölümün üstünden aşırarak
Buna da alışırsam ne kalır şaşırarak ❖

HAZIRLAYAN: DOÇ. DR. ERHAN PIŞKİN

Soru 1:

“Vasiyet”

Hasta bir adam, hamile olan eşine vasiyette bulunuyor:

- Oğlum olursa servetimin $3/5$ 'ünü oğluma ver, geri kalanını sen al.
- Kızım olursa servetimin $1/4$ 'ünü kızıma ver, geri kalanını sen al.

Adam öldükten sonra biri erkek, biri kız olmak üzere ikiz çocuğu doğuyor. Buna göre 340 adet altın vasiyet doğrultusunda paylaştırılırsa anne kaç altın alır?

Soru 2:

“Yüzey kirliliği”

Müsilaj tabakası çok çabuk bir şekilde bir gölün yüzeyini kaplamaktadır. Öyle ki, her gün bir önceki boyutunun iki katı kadar alana yayılmaktadır. Müsilaj, gölün tüm yüzeyini 10 günde kapladığına göre, kaç günde gölün yarısını kaplamış olur?

Soru 3:

“Doğru ifade”

Aşağıdaki cümlelerden hangisi doğrudur?

1. Bu cümlelerden sadece biri yanlış.
2. Bu cümlelerden sadece ikisi yanlış.
3. Bu cümlelerden sadece üçü yanlış.
4. Bu cümlelerden sadece dördü yanlış.
5. Bu cümlelerden sadece beşi yanlış.
6. Bu cümlelerden sadece altısı yanlış.

Soru 4:

“Üslü sayı!”

5, 16, 27, 16, ?

Sayı dizisinde soru işareti yerine hangi sayı gelmeli? Neden?

Soru 5:

“Mayın Tarlası”

Aşağıdaki karelerde 4 adet mayın vardır. Karelerin içerisinde yazan rakamlar, kendileri de dâhil tüm komşu ve çapraz karelerdeki mayın sayısını gösteriyor. Buna göre, mayınların yerlerini bulunuz.

1	1	0	0
1	2	2	2
0	2	3	3
0	2	3	3

Not: Çözümlerinizi, isim, adres ve telefon numaranızı ekleyerek, “zekasorulari@zafdergisi.com” adresine bekliyoruz.

Her ay soruları doğru cevaplayanlar arasında yapılacak çekilişle, bir kişiye kitap hediye edeceğiz.

Kitap kazanan okuyucularımız ay sonunda web sitemizde ilan edilecek www.zafdergisi.com

Geçen Sayının Çözümleri (Haziran 2021)

Çözüm 1:

(Cevap: 10 dakika)

20 metrelik bir tahtayı beş parçaya bölmek için 4 kesim gerektiğinden ve bu işlem 20 dakika sürdüğünden her bir kesim için 5 dakika sürer. Dolayısıyla 12 metrelik bir tahtayı üç parçaya bölmek için 2 kesim gerekiyor. Böylece bu işlem 10 dakika sürer.

Çözüm 2:

- Önce iki çocuk kayıkla karşıya geçer,
 - Bir çocuk geri döner,
 - Bir yetişkin karşıya geçer,
 - Karşıdaki çocuk sandalı geri getirir,
 - Sonra tekrar iki çocuk karşıya geçerler,
- Daha sonra bir çocuk dönüp, bir yetişkin karşıya geçer böyle devam edilerek tüm grup karşıya geçmiş olur.

Çözüm 3:

(Cevap 41)

İkinin kuvvetleri 2, 4, 8, 16, 32, 64, 128,... olan sayılar. İkili olarak gruplandırılırsa: 24, 81, 63, 26, 41,...

Çözüm 4:

(Cevap: 13 gün)

Çözüm 5:

(Cevap: 50)

Çocuğun şimdiki yaşı x ise Babanın şimdiki yaşı $5x$ olur.

Çocuk babanın şimdiki yaşına geldiğinde yani $5x$ olursa, baba $9x$ olur.

Dolayısıyla:

$5x+9x=140$ 'tan $x=10$ olur. Yani baba 50 yaşındadır.

Karikatür Okumaları

Kök OSMAN SUROĞLU

Her süreç ilk adımla başlar.

Bir ağaç için çekirdek, bir bitki için tohum ne ise insanın ulaştığı başarılarında niyet de odur.

Niyet etmek, ardından sabırla yani kararlılıkla çalışmak insanın hayallerine ulaşmasının yoludur. Sabır ve çalışmak ise en güzel duadır. Nice tohumun duasına çiçeklerle, nice çekirdeğin duasına meyvelerle cevap verildiği gibi, insanın da bu dualarına başarı meyveleriyle karşılık verilir... ❖

düşünceler

HAZIRLAYAN: **ASLINUR BAHAR**

Neyi feda edersen, o sana ihsan edilir,
Neye kıyamazsan, onunla sınanırsın.
HZ. MEVLANA (KS)

Çiçekler açar elbet,
mühim olan bekleyebilmektir.
KÜÇÜK PRENS

İki şey akıl hafifliğini gösterir:
söyleyecek yerde susmak,
susacak yerde söylemek.
SADİ ŞİRAZİ

Malınla cömert, sırrınla cimri ol.
Mal veren aziz, sır veren zelim olur.
ERZURUMLU İBRAHİM HAKKI

Sen yaptıklarınsın,
yapacağımı söylediklerin değil.
C. G. JUNG

İman sahibi az konuşur çok iş yapar,
münafık ise çok konuşur az iş yapar.
AHMET ER-RUFAİ (KS)

Karakter, büyük anlarda kendini gösterir,
ama küçük anlarda şekillenir..
P. BROOKS

Yalnız yaptıklarımızdan değil,
yapmadıklarımızdan da sorumluyuz.
SELÇUK YILDIRIM

Ne söylediğinizi, biraz da
nasıl söylediğiniz belirler..
J. LONDON

Rüzgârsız havada dönen fırlıdağın,
mutlaka bir üfleyeni vardır.
ESKİMO ATASÖZÜ

HAL DİLİ
OSMAN SUROĞLU

KÖK

Bir yuvanın ne kadar ayakta duracağı,
hangi temeller üzerine kurulduğuna bağlıdır.

Yüzüklerini sadece parmaklarına taktıkları için böyle kolay çıkarabiliyorlar.

M. Selahaddin Şimşek

